

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING **HÖG** **SKÖN** FÖR KVINNAN OCH HEMMET GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 30 MAJ 1915.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

KRIGETS MOTSATSER

FÄLTGUDSTJÄNST FÖRE ETT AF DE STORA SLAGEN I FRANKRIKE.

DET ÄR EN REG-
nig morgon, tung och
grå. Mot bakgrunden
af en kyrkogård står
fältprästen på sin pro-
visoriska predikstol
och leder gudstjänsten
i det fria inför skaror
af soldater, som snart
därpå skola ordna si-
na led och dra bort,
för att döda och dö.

Sjuksystrarna, hvil-
ka höra till kriget lik-
som de stora kyrko-
gårdarna, äro försam-

KONVALESCENTER, SOM SLAGIT SIG NER UNDER BLOMMANDE FRUKTTRÄD.

lade i en liten bidan-
de grupp i närheten
af det lilla kapellet.

En annan bild, lika
ljus som den förra är
mörk och vemodig,
visar en skara konva-
lescenter, som i den
med fruktblom öfver-
sällade lilla staden
Werder förfriska sig
med dess specialitet:
fruktvin. — 1. Presse
photosyndicat. 2. Berl.
Ill. Gesellschaft.

Sparsamhet i kristider.

Tre artiklar för Idun af
ELSA TÖRNE.

III. Besparing af bränsle.

BRÄNSLET ÄR I DE FLESTA hem en mycket kännbar utgiftspost och anvisningarna att minska den äro många och mångahanda.

Några allmängiltiga råd till besparing kunna knappast gifvas, så olika som vi nu för tiden ha våra uppvärmningsförhållanden ordnade. För alla som ännu elda med ved i kakelugnar vore dock att förorda en kurs i eldning och i värmets tillvaratagande. Om våra synder skulle bokföras på ett nationellt vedödselkonto och vi skulle dömas ersättningskyldiga för alla de härliga skogens jättar och jätinnor, hvilkas lif vi vårdslöst förspillt till ingen världens nytta, så fruktar jag att mången nu välsluterad familj skulle sättas på bar backe.

Förr fingo barnen i alla Sveriges folkskolor — och långt tillbaka äfven i de lärda skolorna — lära sig att elda och sköta brasan. Men den tiden var skogen så full af träd, att ingen ansåg dem värda ett bättre öde än att brinna i våra jätteugnar. Att elda efter förnufligare principer ingick därför ej i den tidens anspråk på skicklighet i eldningens intressanta konst. Nu har äfven folkets barn långt ute i bygderna blifvit allt för fina och subtila för att kunna påläggas en så krävande plikt som att elda skolsalen. Förr skulle flickorna städa och gossarna elda och hugga ved, nu läjer snart hvarje folkskola till dessa båda uppgifter. Städerskans 100 kr. per år allraminst öka skolornas budget med halfannan miljon. Kanske får landet igen dem i någon annan form? — Men om man får i sin tjänst en liten flicka från landet, så är det icke otroligt, att hon är lika oskicklig att sköta en brasa som hennes bror att handhafva en yxa; och husbondefolket är icke mycket kunnigare. Därför står mycket att vinna in, d. v. s. bespara både för den enskilde förbrukaren och för landet.

Jag gitter icke tala om skogarnes ägare, det må i detta sammanhang vara staten eller privata, huru de öfver mila vidder låta värdefullt bränsle ligga och rutfna ner.

I detta som i så många fall äro vi ännu slösare, tanklösa slösare, en hel nation af slösare. —

I stora delar af vårt land användas ännu de gamla gärdsgårdarna af fattlagda slator, i och för sig ett ödsel med skog. När nu dessa gärdsgårdar rifvas eller lagas, huru många jordägare värda sig att köra resterna hem till gården och elda upp dem? Nej, vid en dikeskant få de ligga och rutfna, man gör inte ens kompost af dem, köper hellre dyra gödselmedel från utlandet. Om nu verkligen bekymmersamma lider skulle komma äfven till oss, skulle vi först rätt förstå, huru god råd vi haft de sista femtio åren, råd till allt.

Bränslebesparing vid matlagning.

"Spiseln drar värst", säga många husmödrar, åtminstone på landet, där elden i köksspiseln mångenstädes knappast är släckt på dagens femton timmar.

Om vi skulle komma öfverens om att ingen husmor i ett privat hem förtjänar mention honorable, som icke sex dagar i veckan låter sin spis elda emellan målen. En dag i veckan må brassas och kokas, men på

de öfriga hålles spiselhvila, emedan detta är hygieniskt, ekonomiskt och praktiskt: den klokaste hushållningen.

Få och enhelliga måltider, långt emellan målen, enkla anrättningar och bränslebesparande matlagningsmetoder, det är hygieniskt, sparsamt och praktiskt.

Alla matmödrar böra gadda sig tillhoppa och fordra återinförande af nationella måltidstimmor, eller, om det tilltalar den svenska smaken mera: införandet af utländsk sed att hela landet äter på samma tider.

När matmödrarna härutinnan fått sin vilja fram, böra alla husfäder gadda sig tillhoppa och fordra att icke deras förvända ungarvanor, med många och dyra, konstiga och magfördärfvande rätter, icke blott tagas till föredöme för hemkökets prestationer utan ock till norm för dess budget och till förvändning för all den extravagans, som i familjeköken utvecklats; alltid med den ursäkten att husets herre vill ha det så.

Och barnen, de böra också gadda sig tillhoppa och bedja sina ömma föräldrar att af nåd gifva dem de enklaste vanor och de minsta behof, ty med den packningen komma de längst på lefnadsfärden och besparas mycket lidande.

Louis de Geer berättar från sin barndom på Stjernholm, hur han och hans många syskon till frukost fingo mjölk i en djup tallrik och bröto knäckebröd däruti. "Alla sultto med skeden i hand till dess salsklockans åtta slag hördes, då på en gång alla skedarna fördes till munnen". "Emellan middagen," kl. 1, "och supéen", kl. 8, "serverades 'kallskål', ett glas svagdricka med sirap, och hårdt bröd till". Detta var god sed i det högadliga hemmet på en af Sveriges största egendomar, men i ett nutida borgare- eller arbetarehem skulle det anses såsom nödföda.

Nu är rätta tiden att reformera äfven ungdomens föreställningar om hvad som är godt och njutbart. Ty mot bakgrunden af de försakelser och umbäranden, som kriget påtvungit Europas folk, skola äfven de unga kunna inse, att en skål mjölk och hårdt bröd, njuten i sorglös glädje i hemmets trygghet, det är en oskattbar lycka att vara oändligt tacksam för.

Så är vägen öppen för de enkla rätternas ekonomi, hvilken är en ekonomi ej blott för pungen utan ock för tid, för arbetskraft och för hälsa. Och de enkla rätternas ekonomi sammanfaller med spisels ekonomi, som är bränslebesparing.

Bland nutidens många metoder att spara spiselbränsle är för storsädernas matmödrar utan tvifvel den rationellaste att "koka med gas" och använda gasugn.

Husmödrarna på landet, som ännu äro hänvisade till vedspiseln, böra förutom den nyss anbefallda "spiselhvila" undantagslöst till alla mellanmål och småkok införa kokgrytan. Kokgrytan är en sorts liten spis, som sättes ofvanpå spiseln liksom en vanlig gryta, ofvanpå hvilken spiselringarna passa in. Denne miniatyrspisel eldas med små kvarterlänga kubbar och för småkok med gran-kottar, stickor eller ris. Stora mängder ved

kunna sparas genom dem, under förutsättning att en omtänksam köksledning anpassar matlagningen därefter.

Några andra hjälpmedel förtjänar att påpekas:

1) Konservering af matvaror på glas. Man köper in hvarje slag af varor då de äro billigast och bäst. Tillagningen till ett halft dussin glas drar föga längre tid och bränslekostnad än en vanlig måltidslagning och till tolf glas kanske dubbla tiden. Men huru mycket arbete har man då icke insparat. På tio minuter kan man skaffa på bordet de eljes mest senlagade rätter och till den billiga marknadens pris.

Många familjer skulle med en eller högst två kokdagar i veckan kunna ersätta det dagliga slit vid kokspiseln, som nu tar på både kassa, krafter och sinne.

2) Långkok i s. k. "hölåda", eller i apparater för samma ändamål, äro ofta på senare tider omtalade, men förtjäna också att prövas.

Mycket enklare att åstadkomma än "hölådan" är "tidningskorgen". Jag vet inte, om uppfinningen är min, men jag har icke sett den på annat håll. Man bekläder en fämligen hög billig spånkorg med tidningar invändigt och ett ganska tjockt lager i botten. Hålet för kokkärnen, som bör vara rakt eller ännu hellre vidga sig uppåt, åstadkommes genom att svepa en tidning om ett passande kärn och placera det midt i korgen och sedan packa rundt om det synnerligen väl med hopskrynklat tidningspapper. Men skrynkla aldrig dubbelt papper, ty det gör packningen kompakt och brisfällig. En kudde af tidningspapper, på samma sätt stoppad, lägges ofvanpå. Att göra i ordning en dylik tidningskorg är en knapp halftimmes arbete och den håller i månader. Huru ypperst enkelt det hela är, misslyckas dock gärna nybörjaren, men då är saken värd ett nytt försök.

Under vistelser vid en mycket dyr fransk badort har jag lagat mat för tre personer för ungefär samma pris som i hemmet, tack vare dylik kokning i en liten matsäckskorg af japansk roffläning. Medan vi togo våra bad eller gjorde våra långa promenader kokade hemma i korgen gröt, potatis, grönsaker, kastanjer, frukt o. s. v., efter föregående uppkok på ett par små spritkök (å 1 fr. st.). Den animala tillsättningen gick lätt att få i de väl försedda delikata matvaruaffärerna och ingalunda dyrare än i hvardagslag i vår egen goda hufvudstad. Och med en flaska lätt franskt vin och härliga friska bär eller frukter voro våra måltider alls icke ägnade att ingifva oss längtan hem till kokspiseln och vedlaren.

3) Ett annat glömdt och gammaldags sätt att bespara bränsle är att använda brasglöden för kokning. Härtill begagnar man sig af en ler- eller täljstensgryta eller kruka, hvari maten nedlägges och locket fastsättes med en deg af vatten och mjöl, hvarefter krukans nedgräfvades i glödhögen. Det är ett förträffligt sätt att bibehålla aromen på många rätter, speciellt kött. För långkok flyttar man krukans från en brasglöd till en annan. I min barndom åt jag mycken mat så

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	3.50	Halft år	4.50
Kvartal	1.75	Kvartal	2.25
Månad	0.75	Månad	0.90

Iduns byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen:	Riks 1646. Allm. 9803.	Expeditionen:	Riks 1646. Allm. 6147.
	Kl. 10-4.		Kl. 9-6.
Red. Högman:	Riks 8660. Allm. 402.	Annonskontoret:	Riks 1646. Allm. 6147.
	Kl. 11-1.		Kl. 9-6.
	Verkst. direktören kl. 11-1.		Riks 8659. Allm. 4304

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.		30 öre efter text.	35 öre
30 öre å textside.		å textside.	20 % förh.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.		för särsk. begärd plats.	

MAJDAG I DJURSHOLM.

SAMSKOLANS NYVORDNA STUDENTER OCH STUDENTSKOR BÄRAS I TRIUMF TILL SINA HEM.

Hoffotograf O. Halldin foto.

tillagad och ansågs den alltid extra god och närande.

4) Ett medel att spara bränsle är också att i mycket större utsträckning än nu sker utnyttja ugnsvärmen genom kokning, uppvärmning och gräddning i vattenbad i ugnen. Huru speciellt rester på det sättet kunna bekvämt, billigt och trefligt tillvaratagas, är ett helt kapitel för sig, som dock ej får rum här.

Att bränslefrågan är en stor fråga, då det gäller enskild och gemensam sparsamhet är otvivelaktigt.

Kan man icke taga för gifvet att af Sveriges ca 1 miljon kök en femtedel ännu i denna dag bränner ved i stora spisar under 14 timmar af dygnet för ett nationalvärde af 1 kr. pr dag (= $\frac{1}{20}$ famn, sågad, huggen och inburen ved)? Detta blir 14,000 kr. pr timme af nationens förråd, och endast undantagsvis af dess mindervärdiga, till ett bättre ändamål obrukbara förråd.

Om nu dessa 200,000 kök införde bränslebesparing i alla former och med tillhjälp där-af spiselhvila under fem timmar dagligen, så innebure detta en daglig besparing af 70,000 kronors värde och en årlig (300 × 70,000) af 21,000,000 kr. — Anser herrskapet att den lönar mödan?

Om vi blott kunde vänja oss vid att tänka kollektivt och handla kollektivt, skulle vi snart bli ett sparsamt folk, men så länge vi förakta alla sparsamhetsåtgärder, som icke utfälla lysande och direkt påtagliga resultat i vår egen hufvudbok eller kassakladd, så förbli vi oförstående för spärans verkliga betydelse.

Vi ha gjort till ett axiom att "många bäckar små göra den stora ån", men vi bry oss vanligen inte alls om bäcken, såvida vi icke se den slingra sig genom våra egna marker.

Detta torde vara det stora felet i vår sparsamhetstaktik. Vi glömma att bakom bäcken ligger miljarderna af droppar, som saktmodigt eller kanske otåligt letat sig ut till bäckens lilla strömfåra för att med den följa fram till den breda ån och vidare till det stora vattnet.

Det är de små dropparnas samling och rörelse framåt, som vi skola befodra utan att fråga, huru mycket dessa samma droppar under dagen i dag befrukta våra egna tegar. Om vi blott arbeta i kollektivismens tecken, så återkomma de en annan dag, samlade till lifgifvande regn öfver våra förstande åkrar.

Denna kollektivism skall genomsyra familjen, grannskapet och hemsocknen, och icke upphöra förr än hela landet är inneslutet i den.

Familjens välstånd är beroende af att alla

dess medlemmar spara på ett sätt, som gagnar familjens intresse såsom helhet, och ej blott den enskilde individens separatintressen.

Redan häremot syndas mycket i vår tid. Ett utslag häraf är den i dagarna debatterade frågan om vuxna barns ställning i föräldrahemmet. Individualismen har här slagit öfver till en form af sjäflviskhet, som alls icke präglas af humanitet och ej heller af klokhet. Men detta kan rättas hos den generation, som växer till.

Samhällets välstånd är i sin ordning beroende af att familjerna spara på ett sätt, som gagna alla och ej blott hvar familj för sig. Men häremot syndas ännu mycket. Grannskapets eller hemsocknens kollektivism bortskymmes ännu i många landsändar af den individuella afunden och begäret att ensam skörda den egna sådden. Denna förblindelse är dock dess bättre på väg att vika, sedan sammanslutningstanken slagit rötter i hela vårt land. Men ännu råder icke den stora, äkta enhetstanken, ty klass står emot klass och hvad man syftar att vinna är lika ofta att bekämpa gemensamma motståndare som att sfödja vänner. Skall icke nu en stor gemensam fara ställa oss sida vid sida åtminstone i detta: att spara en för alla och alla för en? —

Låt kemiskt tvättfa och präsas Edra kostymer hos oss och Ni blir belåten.

Örgryte Kemiska
Tvätt- och Färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN
Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

En engelsmans synpunkter.

FÖR FREDSVÄNNEN, MED ÖNSKEMÅLEN förlagda inom ramar, för allt hvad fredlig utveckling heter, har det varit svårt att särskildt falla i beundran för Tysklands nu uppenbarade förmåga att förstklassigt organisera äfven människoslakt i stor skala och att under detta ideal disciplinera in ända till sina humanister och tänkare — som det ju heter. Det har varit mer än svårt att fatta hänförelseorgierna, särskildt bland kvinnorna, inför en dock förtviflad tung och sorglig sak. Och man får väl leta efter en mer beklämmande formulering än det famösa "stolz gab ich ein theures Haupt fürs Vaterland", att bäras å bröstet, synligt för alla, af mödrar, döttrar och hustrur, beröfvade sina käraste — låt vara att offret till fosterlandet gjordes utan ovärdig veklagan. . . Visst är, att för åtskilliga af dem, som i krigets glorifiering sett framför allt en tänkesättens förvildning, har det blifvit oundvikligt att i mera öfvervägande grad söka ansatserna till vederkvickelse, något af paus i larmet, hos det andra af de två kämpande germanfolken.

Inte så, att inte i England förekommit lika osmakliga utslag af chauvinism som någon annan stans, eller att smädekampanjen i karikatyr, vykort och dylikt, som i höstas inledde kriget på en del kanter, där skulle uteblifvit. Men bortse vi från dylika, de lägststående uttrycksmedel, som öfverallt äro precis desamma, skall man finna att engelsmannen af kultur, lika litet nu under kriget som dessförinnan, låtit sig frångå sin rätt att tänka oafhångigt och att säga sin tanke ut. Ingenstans så som i England — icke ens Frankrike undantaget — har kritiken mer ogenerat öppnat munnen, när det passat den. Framförallt allmänmänskliga synpunkter ha präglat det bästa af hvad från anglosachsiskt håll kommit fram, t. ex. i lärde mäns manifestationer, svar på proklamationer, broschyrer o. s. v., lämnande ett vackert vittnesbörd om solidariteten af engelsk principåskådning. Det kan också vara skäl påminna om, att först af alla kom England, redan i september, midt i den första krigsyrans, lugnt och klokt med den första organisationen, i hvars spets stodo högt aktade politici, i syfte att säkerställa framtidens fred på grundvalen af just de rättvisans riktlinjer, man sedan ifrigt följt, under den fredsaktion, som småningom öfverallt uppstått.

Det extremaste utslaget af engelskt lynnes jämvikt torde mellerlid vara att finna i författaren Bernhard Shaw's nu äfven på svenska utkomna lilla bok, *Sundt förnuft om kriget*. Boken bär i åtskilligt oppositionens prägel, och säkert har också mycket opponerats emot den i hemlandet, trots allt — hur skulle det inte också, hvar det vara månne, opponeras där rätt och slätt "sundt förnuft" för talan?! Åt oss andra skapar den i alla händelser ett tillfälle att uppskatta det frisinne i ordets bästa och egentliga mening, som nationellt måste ligga till grund för ett dylikt verk, samt, ej mindre, den tolerans från högsta håll, hvilket gjort sig gällande inför framträdandet af så beska sanningar, som dem Shaw stundom består.

Nu några ord om boken, hvilken med behållning kan läsas af hvem som helst, oafsedt politisk öfvertygelse eller partitagande i krigsfrågan, ja, t. o. m. af dem, som forfarande lyckas känna sig "verkligt neutrala."

"Nu är tiden inne", börjar Shaw, "att taga mod till sig och börja tala och skriva sansadt

om kriget." Den första febern, krigslusten liksom krigsfasan, ha hunnit sätta sig, man står inför ett fullbordadt faktum och har att fråga sig, hvad det väl till sist egentligen är frågan om? För den stora massan af engelska folket, fastslår Shaw, ges det bara ett svar, det enda svar, som kunde göra kriget populärt: Vi ha att krossa den preussiska imperialismen, och militarismen, denna fara för allt hvad Europa är, denna hänsynslösa makt-skräflare, som inte drar i befänkande att begå hvilken ogärning som helst, för att få sin, som det så idylliskt heter, "plats i solen" — med andra ord för att få sätta alla andra i skuggan. Och därmed punkt.

Stopp där, säger Shaw: inte alldeles punkt med samma! Inte tal om, att icke också han skulle mena, att den preussiska militarismen innebure en fara, eller att han ej skulle afsky den så hjärtligt som någon. Men innan vi rättfärdigt slå oss för våra bröst, tillägger han, så låt oss fråga oss, om vi inte själfva ha en hel del ganska oförfalskade militarister, junkrar och preussare hemma i England också? Vi äro minsann inga änglar, vi håller, och vi ha obesvärat allierat oss med en stat, Ryssland, hvars tsarism just inte har vidare rent samvete, när frågan om rättvisa och civiliserade fasoner kommer på tal! Nej, här stå helt enkelt militarister (=krigsamatörer) mot militarister, det är sanningen, och det gäller dem emellan hvem af herrarne, som skall få topp-rida den andra. För detta är det miljoner människor satts i rörelse, delvis, hvar för sig, eldade af de ädlaste motiv; för detta lida i närvarande stund folken, som för ett halft år sedan ingenting anade och ingenting fingo ana. Militaristen som begrepp är den, som öfverallt i de senaste årtiondenas Europa suttit i högsätet, hans anda har förgiftat folkens lif, det är han, som hviskat med diplomaternas tungor, det är han, som ensam varit elegant, på modet och passande. Och nu skördas skörden af hans sädd — i blod, tårar och obeskriflig förstörelse. Kort sagdt, vi som gjort till vår utan tvifvel mycket hälsosamma uppgift att krossa barbariets makt inom Tyskland och därmed — mena vi — i Europa, vi ha inte själfva mer än andra varit obesmittade af barbariets kräfta.

Det faller af sig själf att ofvanstående framställning är gjord i ytterligaste förkortning. Shaw går igenom krigets förhistoria, kapprustningarna ända sedan 1871, han nagelfar de diplomatiska förhandlingarna från i juli 1914 och menar, att kriget verkligen kunnat undgås, om England genast visat sin "pansrade näfve" och öppet sagdt ifrån att det slöt sig till sina allierade, ifall Tyskland började krig. Inför ett dylikt bestämdt hot menar han, att centralmakterna skulle dragit sig, liksom Tyskland drog sig inför liknande hot vid Agadir, och att man kanske verkligen kunde fått en konferens till stånd i Serbienfrågan. Till en dylikt aktion uppmanades sir Edward Grey enträget af Sasonov (Ryssland), såsom framgår af den publicerade notväxlingen. Sasonov har därmed tyckts företräda en realare fredsvilja än någon af de andra. Men England tvekar, vill inte ut med språket, tills det är för sent och branden redan är kastad i spånhögen. Att det sedan icke med lugn kunde se Tyskland krossa Belgien och gå fram till Kanalen, förvånar ingen förnuflig människa. Hvad som skulle gjorts, skulle gjorts tidigare.

Och hvar ligger nu felet?

Shaw tvekar ej om hvar han skall peka: i hemlighetsmakeriet, i folkens hållande utanför allt väsentligt, tills det onda är skett, hvar-

efter man alltid kan servera vackra paroller och förmå den lurade parten att kasta af sin naturliga, inneboende fredsvilja — lika gifven hos tysk som ryss, engelsman som fransman — och af full öfvertygelse, ärligt, hederligt börja hata, rasa och slåss. I detta, att nationernas öden skola afgöras och så länge ha afgjorts af ett ringa fåtal, af militarister och räkningsmästare, i detta ser Shaw roten och upphovet till hela eländet. Pressen ger han icke heller för goda betyg. Vi tillåta icke en man, säger han, att fylla våra tänder utan att han har intyg på sin kvalifikation för en dylik uppgift; men väl tillåta vi hvem som helst, om än aldrig så fattig (alltså möjlig att korrumpa), okunnig och idiotisk, att fylla vår hjärna, utan att ens göra oss besväret att fråga efter hans namn! Hvilken hetsning som helst är möjlig eller tillåten. Som ett offer för pressen i så måtto föll t. ex. Jaurés, "den störste statsman hans land frambragt sedan Mirabeau," och i hvarje fall en man, som varit af oersättligt värde i den en gång stundande fredskongressen.

På tal om fredsslutet är det Shaw kommer till sina afgörande slutsatser. Om detta krig, hvilket England förklarar sig föra "för att det skall bli det sista", verkligen också kan få så bli, beror gifvelvis på sagda fredssluts karaktär. Shaw hör ej till dem som ropa på fred nu, strax, till hvarje pris. Hur bittert ohyggligt det hela än är, förklarar han, att kriget måste skötas med all kraft, när det nu en gång brutit ut, så att det icke får bli ett fiasko för den anglo-franska förbindelsen, af hvilken ensam fredsslutets läggning måste komma att bero, om det skall bli till gagn. Ett Tyskland, slaget af den ännu värre militaristiska autokratien Ryssland, vore ingen vinst; Ryssland som förste segrare i kampen vore en ren olycka. Allenast engelsk-fransk liberalism skall förstå att häfda människovärdiga framtidsideal, för hvilka Shaw ingalunda därför menar att det tyska folket skulle vara främmande. "Vi och Frankrike," skrifer han, "måste umgås med Tyskland äfven efter detta krig, och ju förr vi besluta oss att göra det som gentleman, dess bättre." Mot det ryska folket som sådant, mot den ryska folksjälen, vackra yttringar har Shaw naturligtvis ingen invändning. — Tvärtom. Men Ryssland, betraktadt som stat, har ännu långt till en grad af civilisation erforderlig att ställa det i rang med dess allierade. Hällre må därför dessa förstå att räcka Tyskland handen, sedan de väl slagit ner systemet "Potsdam," i dess ursprungsland först, i hela världen därmed. Ty freden i världen beror af en fred på afgörande villkor och förblifvande grund mellan Frankrike, England och Tyskland.

"Vi måste använda kriget," avslutar Shaw bl. a., "till att ge nådestöten åt medeltidsdiplomati, medeltidsautokrati —. Vi måste låta dess utgång öfvertyga världen om att demokrati är öofvervinnelig och militarismen ett rostigt svärd, som brister i handen." Det är helt enkelt nytt vin, som måste tappas på de gamla flaskorna. Det är själfva idén om krig såsom en i det hela ganska lofvärd institution — att inte tala om som en samlande paroll! — hvilken måste bort. Det är vanvettet, som måste knäckas med sundt förnuft.

Sådan är kontentan i största korthet af Shaws roliga, kvicka och låt mig tillägga mycket lättlästa vädjan till sina landsmän och till hvarenda person i Europa med lust att bilda sig ett omdöme. Bland alla aktstyckena till krigets historia, alla utmärkta utredningar eller principiella afhandlingar, till och med alla förträffliga stridsskrifter, hvilka den in-

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - -

Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

fresserade naturligtvis i dessa dagar tager del af, bildar Shaws bok ett särskildt nöjsamt intermezzo — och till inte ringa nytta.

MARIKA STJERNSTEDT.

Hvarför Isaura dog.

Af HERCZEG FERENCZ.

Ofversatt af ERIK NORLING.

NYSS TRÄFFADE JAG PÅ MIN onkels dotter, min lilla kusin Luza. Alldeles förgråten satt hon på en liten pall i fönstersmygen bakom förhänget och snyftade häftigt. Hennes vackra ögon voro nästan upplösta i tårar, och hennes läppar skälfdes som af någon undertryckt bitter sorg. En liten frodig Niobe, förlorad i sin smärtas oändliga ocean. För mig var denna företeelse ingenting nytt. Jag känner min Luza. Jag har sett henne springa omkring i våningen, jämrande sig och med upplöst hår, därför att köksan tappat strykjärnet på svansen på den spräckliga kaffungen, och jag har varit vittne till hennes hjärtskärande klagan, då kanariefågeln, en gammal gourmand, dog af fettblemma. Jag tror det är nödvändigt för Luzas hälsa, att hon gråter ut riktigt ordentligt minst en gång i veckan. I brist på reella retnedel till tårar söker hon fram de äldsta årgångarna af illustrerte Blätter och läser — Gud vet för hvilken gång i ordningen! — "Kejsarens af Marocko sista stunder" eller "Elbes förlisning".

Hennes sensibla själ hindrar henne emellertid icke att utveckla en alldeles enorm aptit vid middagsbordet eller att munhuggas rätt friskt med pojarna. Detta tycks dock endast vara bisaker för Luza.

Jag fann henne, som sagdt, gråtande i fönstersmygen. Jag afhöll mig från alla frågor, då jag ju strax insåg, att ingenting annat än den där rödlinbundna lilla boken, som låg i hennes knä, kunde vara orsak till hennes smärta. Sista sidan var uppslagen. Jag tog boken och ögnade på det korta slutkapitlet.

"Fyrtiosjunde kapitlet.

Ett år senare...

Änjo befinna vi oss i grefve Roboz' gamla slott...

I bykyrkans torn ringa åter pingstklockorna. Deras svärmodiga klang glider lätt likt dufsvärmar öfver de solbelysta, blomdoftande fälten ända fram till slottets spetsbågfontäner.

Öfverallt råder frid och ro. Endast i den hafsgroena budoarens trolska dunkel är allt annat än helgstämning, och i barmen hos den smärta bleka flickan, som vrider sig i häftig feber under solfjäderspalmen, bor sannerligen ingen frid... Grefvinnan Isaura! Nej, icke Isaura, blott Isauras skugga... Hennes anlete är vaxblekt och genomskinligt som en äppelblomma.

Klockornas klang väcker henne ur feberdrömmarna. Ett smärtfyllt leende berör hennes finskurna läppar och knappt hörbart hviskar hon: Elmér, Elmér...

I detta ögonblick öppnades dörren, och en högväxt man med stolta solbrända drag blef synlig på tröskeln.

— Isaura, utbrast han, förlåt mig!

Svaret blef en matt suck, en döendes anddrag, lätt som en fjärils vingslag: ja, jag förlåter dig.

— Isaura!...

Isaura var icke mer. Hennes sköna själ sväfvade redan i ljusa rymder.

Den stolta mannen kastade sig på knä och snyftade öfvergifvet. För första gången i sitt lif grät han.

Poeterna.

HAN TÄNKTE OCH TALTE OM MORGONEN SÅ:

"De sjunga, de sjuka, de stackars poeter

och kvida och klaga i rim och på meter och låta så skorrande illa.

De mena, att lifvet är jämmer och gråt, att ingenting finnes att glädjas åt och att allt är endast en villa.

Med tak öfver hufvet och slanten i fickan

och maten för da'n och så flickan, ja, flickan,

att älskande smeka vid härden, så kan väl en människa ej annat än

tycka, att allt är som särskildt skapt för ens

lycka i den stora och vida världen."

Så fick han ett bref ifrån henne, som skref, hvad så ofta har skrivits förut och skall skrivas, när allt är slut.

Och han tänkte och talte om aftonen så:

"De sjunga, de hala, de falska poeter och kvittra och jubla i rim och på meter

och låta så skorrande illa. De söka så fintligt förledande ord

och tala om fägring och frid på vår jord,

där allt är dock endast en villa. Med tak öfver hufvet och slanten i

fickan hvad hjälper väl det, när en annans är

flickan och slocknadt och kallt är på härden!

Då kan väl en stackar' ej annat än tycka, att borta är allt hvad man kallat för

lycka i den stora och vida världen.

HALVAR HEJDE.

Klart ljödo pingstklockorna. Men på grefveslottets torn vajade allvarligt och högtidligt sorgeflaggan likt en jättstor korp...

Det var pingst... Öfverallt frid och stillhet... Blott mannen, som ännu knäböjde på isbjörnsfällan i den hafsgroena budoarens skymning, frågade sig gång på gång under hjärtslitande snyftningar: Hvarför?... Hvarför?...

Slut."

Sannerligen, detta var mer än Luza kunde fördrå. Allt stämde så skönt samman: pingst, solsken, blomdoft... herrskaplig park med snörräta alléer, marmorgudar och höga slott... herligar, markgrefvar och vanliga grefvar som höllo kapplöpningsvad och hundra flaskor champagne och gäfvos sitt ord som adelsmän. Och så han, grefve Elmér. Han har just kommit åter från en resa i Afrika. Han är hufvudet högre än alla de andra, och då han talar, blir ärret på hans panna rödt.

— Herr baron, ni är feg, säger han, eller: Något afsides i parken finns en lugn plats, där man med fördel kan växla ett par kulor.

Men sedan träffar han Isaura. Den stolta Elmér, den iskalla Isaura! De ge hvarandra så fientliga blickar, de samtala så kyligt, och ändå märker man strax, att de älska hvarandra. Sedan kommer det något mystiskt emellan, och grefve Elmér far till Afrika igen. Isaura går omkring i sin hafsgroena budoar.

Men Luza ler i mjugg. Ty Luza är, trots moderligt förbud, en erfaren romanläserska. Hon vet, att om också Isauras ansikte med hvar dag blir allt blekare, så vänder dock Elmér tillbaka, kanhända på själfva pingstdagen, och sedan färgas Isauras kinder åter röda...

Och då, just då kommer detta som en blix från klar himmel. Först började hon förfärad rifva upp bokens omslag — kanske hade några blad klibbat fast vid detta... Nej, berättelsen var snöpligt slut. Då sjönk Luza ihop i sin fönstersmyg, maktlös, upprörd, förvildad, liksom sönderbruten. Grefvinnan Isaura dog! Hon dog just när romanen lofvade att bli som mest intressant. Dog tvärt emot alla regler och all tradition, dog verkligt och oåterkalleligt, dog med ett smärtfyllt leende på de finskurna läpparna... Och nu låg Elmér på knä i den hafsgroena budoaren, Luza däremot i sin fönstersmyg, och båda gjorde de samma snyftande fråga: Hvarför? Nu förstodo de båda romanens titel, detta liksom oafsiktliga och dock så innehållsrika: "Hvarför?"

— Luza, var förståndig! Du får inte ta dumheten på blodigt allvar. Ingenting är ju sant af allt detta, författaren har ju bara skrivit ihop det.

— Men om han har ljugit ihop alltsammans, hvarför har han inte då ljugit annorlunda? Hvarför har han inte ljugit, att de blef lyckliga tillsammans? Hvarför?

Luza, min lilla tjocka Luza, hör nu på mig. Jag skall berätta dig, hvarför grefvinnan Isaura dog, "med ett smärtfyllt leende på sina finskurna läppar."

Herr skriftställaren, författaren till "Hvarför?", dinerade en dag hos sin tant och efter kaffet sade han:

— Jag tror jag får lust att skriva.

Det blef genast alldeles dödligt i rummet. De gamla sågo betydelsefullt på hvarandra, men Mariska sprang upp och ropade:

— I mitt rum! O, i mitt rum!

Inom fem minuter hade de ordnat allt. På det lilla skrifbordet lade de tjugu ark finaste hvitt papper och några nya stålpenor. Ett glas vatten ställdes också dit, och i majolika vasen bredvid Josef Cölvös byst satte man en frisk syrenkvist. Barnen skickades bort till grannarna, och fågelburen täcktes öfver med en näsduk. En så helig stillhet behärskade hela huset, att man kunnat höra surret af hvarje fluga, ja, till och med rättornas lätta steg.

Skriftställaren slog sig ned, funderade en liten stund och skref:

"Kära herr Löwy!

Om ni tror er kunna skrämja mig genom hotet med utmätning, missfar ni er storligen. Vill ni vänta sex veckor till, skall ni få era pengar, intill sista öret. Jag har förut sagt er, att jag arbetar på en roman med titeln "Hvarför?", af hvilken hälften redan är färdig. Min förläggare, firman Fuchs & C:o, envisas tyvärr att inte vilja betala ut något honorar, förrän romanen är avslutad. Jag behöfver ännu sex veckor för att fullborda den. Haf därför tålmod, låt mig arbeta i ro. Sedan får jag mina pengar och ni era."

Han lade in brefvet i ett kuvert och stoppade det i fickan.

Mariska väntade vid dörren med ögonen lysande af nyfikenhet.

— Redan slut? Så litet har du skrivit vid mitt bord?

Hon hade gärna sett, att kusinen författat en hel roman i hennes rum. Men denne skyndade sig upplysa, att det bara var ett litet infall han velat teckna sig till minnes.

— En aperçu, sade Mariska hemlighetsfullt förklarande till de gamla.

Barnen började sedermera skryta för sina kamrater i grannhusen:

— Vår onkel kan skriva aperçuer, det kan inte er göra...

— Luza, vill du veta hvad för slags människa den där kära herr Löwy var? Han var hvarken "kär" eller "herr". En knappt fyra fot hög rynkig gubbe, som alltid gick klädd i svart. Hans högra ben var väl en tum kortare än det vänstra; därför bar han på högra skon en tumtjock sula. Hans hufvud var helt och hållet panna, och hans ansikte tycktes uppslukat af den vida kragen. Där andra människor ha mun, där hade han ögon; där hakan brukar sitta, hade han mun.

Aperçun gjorde den verkan på herr Löwy, att han följande dag kom på visit till författaren af romanen "Hvarför?" och i sällskap med ett par ämbetspersoner i brutalt knarande stöflar företog utmätning.

Skriftställaren såg sig beröfvad alla sina jordiska ägodelar, alla utom sin frack. Därmed är inte sagdt, att han hyste någon förkärlek för den framför sina öfriga tillhörigheter — nej, han behöfde den nödvändigt för de instundande karnevalsfesterna. Men herr Löwy var obönhörlig, och det enda han ville lofva var att spara fracken till sist. Utmätningen skulle pågå en timme, under tiden kunde man ju se sig om efter pengar.

— Luza, du frågar, hvad i all världen fracken har med grevinnan Isauras död att göra? Luza, jag säger dig, att fracken dödade grevinnan Isaura.

Medan skriftställaren gick där af och an i sin våning med mörk uppsyn, fick han fallt i det ofärdiga manuskriptet till "Hvarför?". Ha! Om han skulle ta och svarfa ihop en avslutning i all hast!...

Det var nu han fick idén att döda Isaura och sålunda kortfattadt och vederhäftigt fullända sin roman. Utan tvekan och inre strid gick detta dock inte. Författaren kämpade rätt länge med sig själf. Hvem skulle han offra: grevinnan Isaura eller fracken? Han älskade båda. Isaura var ung, skön och ädel. Men också fracken var bra, ännu fullt användbar, om också inte ny — isynnerhet var ju fodret en smula slitet.

Luza, fracken segrade. Under det herr Löwy och utmätningsmännen diskuterade skriftställarens gamla rutiga regnkappa, satte sig ägaren beslutsamt vid sitt arbetsbord och skref det fyrlosjunde kapitlet. Så tog han en droska, for till Fuchs & C:o och öfverlämnade manuskriptet. Förläggaren syntes något besviken öfver att romanen var så kort, men lät räkna ut, hur mycket pengar författaren skulle ha för hvarje ark, och betalade därefter honoraret omedelbart.

Luza, som intresserade sig mycket för litteraturhistoriska fakta, undrade, om författaren sedermera friköpte sin frack, och hur han för öfrigt redde sig.

Luza, stackars Luza, bered sig på det värsta. När skriftställaren väl kände mynten i sin ficka, gick han alls inte hem utan gjorde följande förståndiga reflexion: Hvad skall jag med den där gamla ruskiga fracken? Till vintern låter jag göra mig en splitter ny... fin, elegant, modärn, af glänsande kamgarn och med atlasfoder.

Karnevalen kom, och skriftställaren hade ingen frack, hvarken ny eller gammal, förläggaren hade en dålig roman mera, och herr Löwy hade inte ens lyckats indriva utmätningskostnaderna. Men den beklagansvärda grevinnan Isaura måste dö i blomman af sin ålder, med ett smärffyllt leende på de finskurna läpparna — och ingen visste "hvarför".

Fru Ina Lange.

RU INA LANGE, FÖDD FORSTÉN, är icke en främling, som Idun presenterar för sin avvakande publik, hvilken tager afstånd — en smula förnämt — till dess bekantskapen dokumenterat sitt värde. Tvärtom är det säkert ytterst få, som ej med ett soligt igenkännande leende skola säga: "Nå, där är hon!" Och angenäma hägkomster vakna. De äldsta i hennes hemland Finland. De minnas en glad, smidig liten flicka, hvilkens hela tankevärld var musik, och som på uppmaning af en bror till den store Rubinstein redan vid 14 år skickades till Moskva för att studera musik. Därifrån kom den unga damen till Berlin under Carl Tausigs ledning. Ännu icke vuxen spelade hon offentligt med orkester och inhöstate välförtjänta applåder.

Icke långt därefter är hon i Stockholm, och om hennes lif där berättas bäst nedanstående rader, tagna ur en recension öfver hennes bok Bland ödebygder och skär. Som känt är Ina Lange nämligen identisk med signaturen Daniel Sten, en på 80- och 90-talet allmänt uppburen talang. Recensenten skriver: "Daniel Sten är ett fruntimmer. Det är så godt att genast afslöja hemligheten. Hennes första uppträdande i Stockholm skedde på K. Stora teaterns scen. Jag minns ännu den ostyriga lilla locken, som envist hängde henne i pannan, under det att hon utförde en konsert af Beethoven med ackompanjemang af k. hofkapellet. Hennes namn var Ina Forstén. Hon var pianist, bördig från Finland. Nästa gång jag såg henne, hade hon ändrat namn, hon hade gift sig med operasångaren Algot Lange och tillsammans med honom öfverflyttat från Helsingfors till Stockholm. Och snart var hon här som barn i huset, öfverallt ledamot af de musikaliska, litterära och sociala kretsarna, framför allt af det unga kvinnliga Sverige, som uppträder mot karlarnas höghetsrättigheter så inom som utom äktenskapet. Snart framträdde pseudonymen Daniel Sten i än den ena, än den andra tidningen, än i Sverige, än i Finland, än med en novell, en reseskildring, en stockholmsinteriör, ett musikaliskt eller litterärt kåseri, alltid lifligt, muntert, kvicksilveraktigt, på

en gång mjukt och spetsigt, pikant och verkligen mycket ofta spirituellt."

I dessa rader af märket Q. sammanfattas mycket både af fru Langes verksamhet och af hennes karaktär. Man ser henne för sig: lekande graciös, oförskräckt och ljusande liflig. Lifligheten har lyckligtvis ej åren rådt på, ej heller det spirituellt vakna i uppfattningen, men Daniel Stens käcka slängar åt tillvarons vrångsidor märkas icke längre hos den i Köpenhamns och Malmö sällskapslif så eftersökta societetsdamen.

Med konstnärers flyttfågelstemperament var det väl rätt naturligt, att Stockholm ej så länge fick behålla paret Lange. Nästa längre anhalt blef Köpenhamn. Där byggdes hemmet, där växte barnen upp, och där gjorde fru Langes eminenta musikaliska talang sig så känd, att hon fick i uppdrag att undervisa de unga prinsessorna Louise och Ingeborg i musik.

Den, som känner fru Langes af intressen och människoförståelse genomvärdade personlighet skall lätt falla, att det icke blott var piano's strängar, som vibrerade under dessa lektioner, utan att unga hjärtans melodi spelades för den kära lärarinnan, hvilken med hela sin själ gick upp i sitt kall. Och tillgifvenheten mellan fru Lange och hennes elev, prinsessan Ingeborg, har ej kallnat med åren. Minnet af den unga prinsessan Louise är alljämt lefvande starkt hos fru L., men hon talar endast sällan om sina personliga upplevelser. Det är vidd öfver hennes samtal, man stöter ej på det egna jaget som på en solid brandmur. Tvärtom har hennes sinne ett välgörande behof af frisk luft och vidöppna fönster mot lifvets alla möjligheter. Hon lämnar ett arbetsområde endast för att uppodla ett nytt, aldrig för att hvila ut och se gräset gro på vägen mot världen.

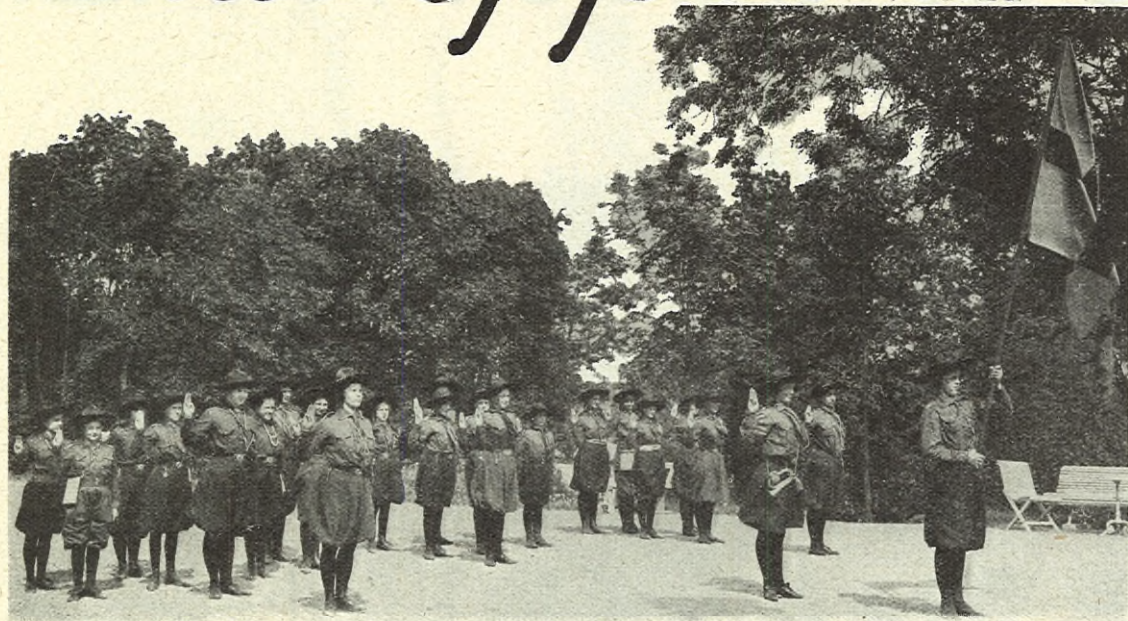
Så har hennes författarskap tagit nya former, och hennes senaste musikhistoriska böcker utmärka sig för samma enkelt okonstlade anspråkslöshet och samma djupgående kompetens, som är hufvuddraget både i hennes diktning och karaktär. Hon talar om som ett önskemål att kunna skriva en bok om musik, så lättfattlig, att ingen behöfver stå undrande utanför "mysteriet" och så billig, att alla kunna ha råd att köpa den. Medan hennes blick glänser af intresse för detta, berättar hon en passant, att hon inbjudits till en internationell musikkongress i Paris, och att hon "råkat komma med" på en musikfest i London, därför att det är så få som kunna spela de gamla instrumenten: Clavicord, clavecin och hammarklaver, alla med anor från 1700-talet. Kännare säga, att fru Lange utbildat denna specialkonst till mästarskap, och att man i hela Europa har svårt att finna hennes like i behandlingen af dessa känsligt skälfvande, ålderdomligt spröda och dock så mjukt klingande strängar, hvilka ej tåla ett hårdt eller mondänt virtuositygts anslag.

När fru Lange sätter sig ned och spelar, tänker man ovillkorligen, att det är lifvet själf, rococotidens åtsnörda, behagsjuka och likväl så lefvande lif, som glider fram öfver gulnade tangenter med instängda drömmar, vingklippt hopp, skälmskt vemod, tårade löjen. Och man tröttnar ej att lyssna, ty stämningen är så helgjuten.

Fru Langes hem är i och för sig ett spirituellt musikkåseri, det lefver också det och — nu i Sverige — i Malmö. Hon bor där med utsikt öfver Sundet, högt och frött och ljusst som det passar en skaparande af fru Langes friska, vidfammande kynne.

ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER.

"Slut opp i våra led..."

Riddarflickornas Sång.

Hurtigt marschtempo.

Josef Eriksson.

1. Slut opp i vå-ra led slut opp, du unga syster-ska-ra! Där

Sveriges framtid står i knopp, där vil-ja vi ock va-ra. Där

vis-so bor en riddar-hug i hvarje ungmö-sin-ne - så

stäng ej flammen in-ne bak gall-rems tvång och trug.

FÖR FEM ÅR SEDAN PUBLICERADE författaren Johan Nordling i Idun en af honom skriven "Riddarpojkarnes sång" med musik af Richard Norén, hvilken dikts popularitet inom de svenska scoutkretsarne blef så stor, att det ej dröjde länge, förrän densamma svingade sig upp till rangen af scoutsång att sjungas vid alla mer eller mindre högtidliga tillfällen inom scoutkärerna. Samme författare har nu, på uppmaning, skrivit äfven "Riddarflickornas sång" med musik af den kände komponisten Josef Eriksson, en af den Nordlingska Landstormssångens tonsättare. Vi äro öfvertygade om, att våra hurtiga flickscouter skola till dess fulla värde uppskatta denna sin marsch, hvars såväl ord som musik, enligt vår mening, uttrycka just den fosterlandshängifvenhet och det friska ungdomssinne, som utgöra våra flickscouters bästa egenskaper.

Riddarflickornas sång.

Slut opp i våra led, slut opp,
du unga systemskara!
Där Sveriges framtid står i knopp,
där vilja vi ock vara.
Förvisso bor en riddarhug
i hvarje ungmösinne —
Så stäng ej flammen inne
bak gallrens tvång och trug.

Nej, låt den brinna, klar och god,
för allt, som värme tarfvar!
Gif ut den med hvar droppe blod
åt himlens frusna sparfvar!
Bered ditt hjärta, vig din hand
att glädt sitt offer bringa,
att tjäna i det ringa
vårt kära fosterland.

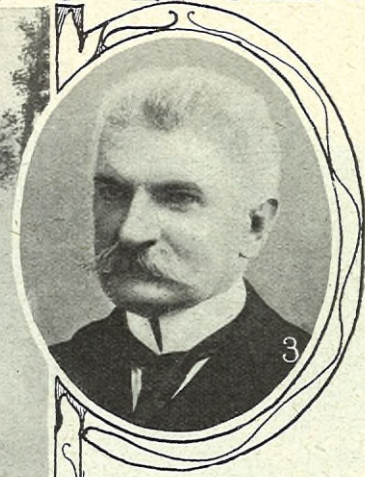
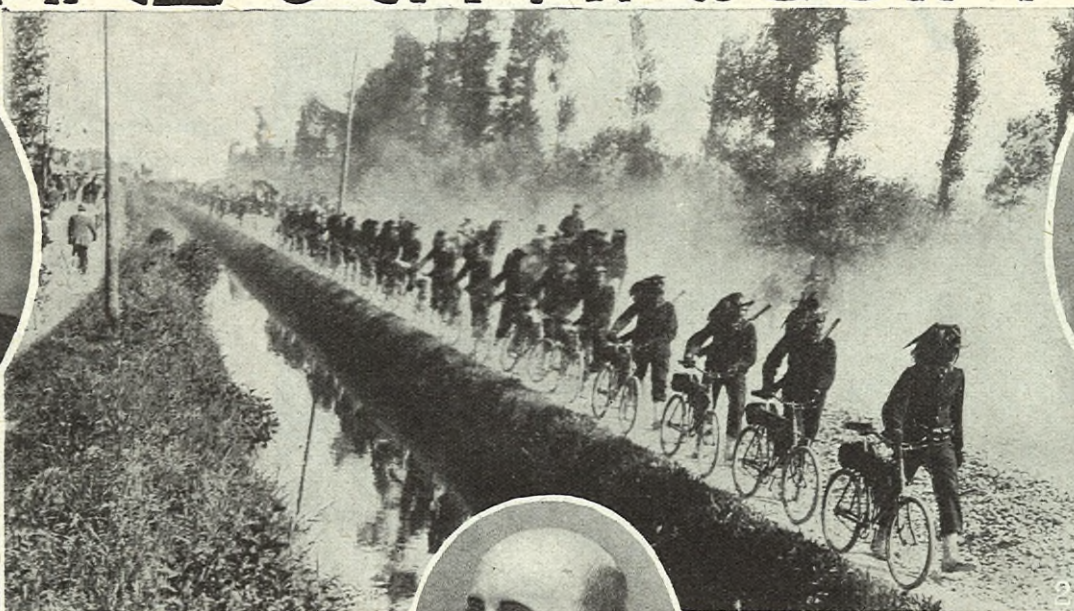
Ja, stig, vår sång, med lärkans flykt:
vårt löfte bli vi trogna.
Då skall en gång ur lekens rykt
vår framtid's allvar mogna.
Och rosig sådd i vårens stund
skall en gång mäktigt glimma
i gyflne skördetimma
på svenska tegars grund.

Johan Nordling.

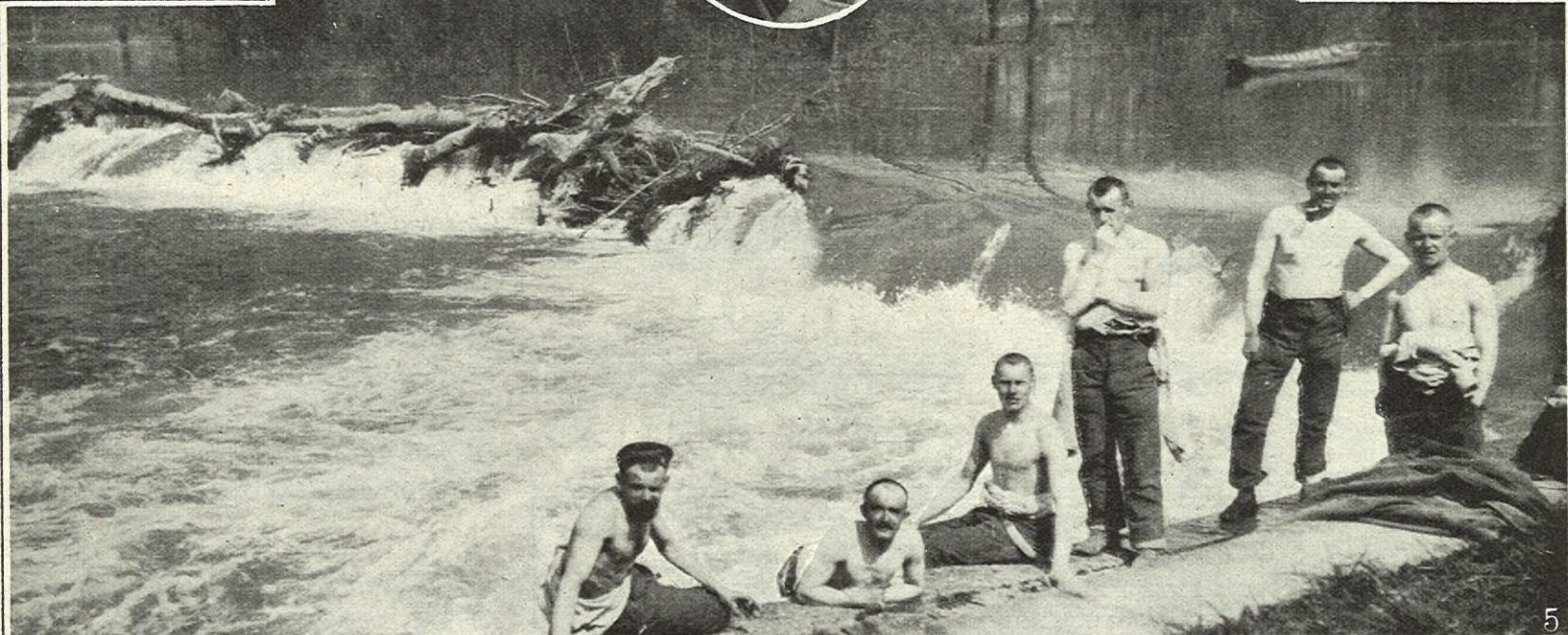
KRIGARE OCH KRIGSIFRARE.

1. Italiens f. statsminister Crispieni, som sökt afvärja kriget. 2. Italienska Bersagliere. 3. Italienske ministern Sonnino. 4. Författaren Gabriele d'Annunzio, ifrig förespråkare för kriget. 5. Ett vattenfall vid Aisne, med förkärlek användt som badställe af tyska trupper. 6. En bild af krigets fasor. 7. En tysk soldat, innehafvare af järnkorset, har vid ett bajonettanfall fått ögonen utstuckna.

Han håller nu på att lära sig korgflätning. 7. Excellensen Bülow, som i egenskap af utomordentligt sändebud från Tyskland i Rom arbetat på fredens bevarande, samtalar med Italiens premiärminister Salandra. 8. Ingång till en skyddad bostad för tyska officerare strax bakom fronten. 1, 3, 7. Berl. Ill. Gese l'schaft. 2, 5 Leipziger presse burean. 6, 8. Presse photo syndicat.

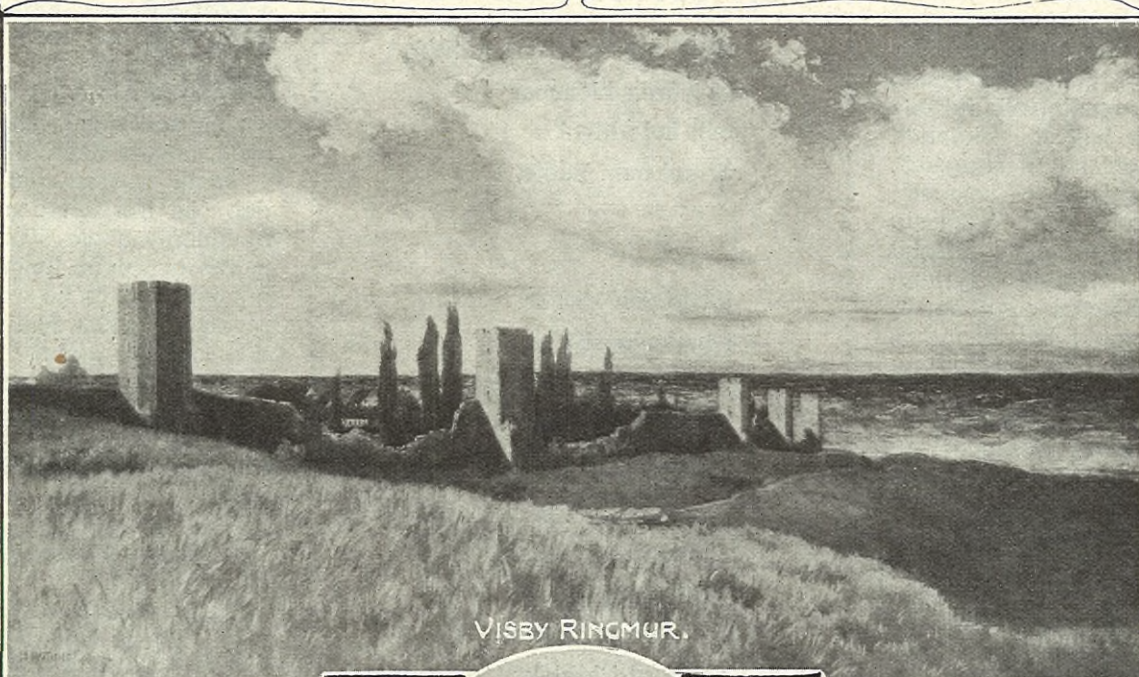
6

7

8

INGEBORG WESTFELT-EGGERTZ.

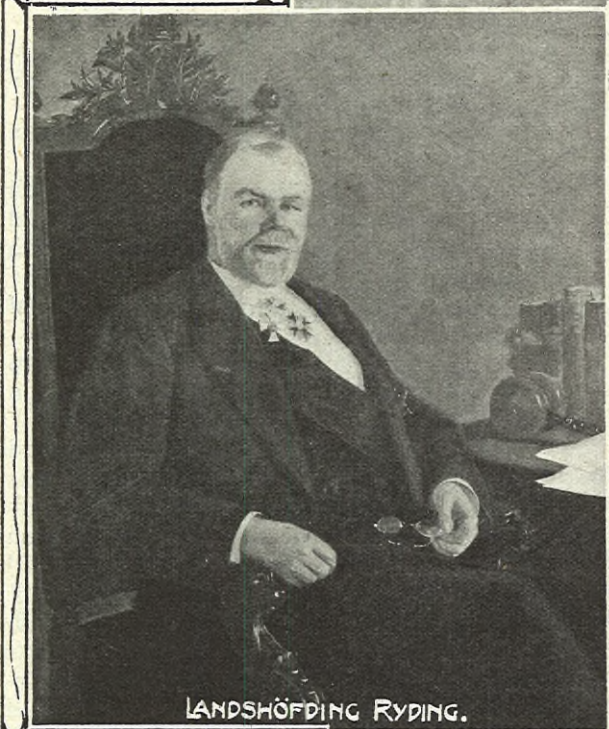
PÅ TITELSIDAN af Iduns sista nummer år 1893 — alltså för mer än 20 år sedan — möter en ungdomlig kvinnobild under ett känt och firadt namn, och därpå följer en sympatisk skildring af Ingeborg Westfelts utveckling och framgångar som konstnärinna. Idun erinrar inledningsvis om, huru redan 1880 den då helt unga artisten, elev af konstakademien, hade framträdtt in-

VISBY RINGMUR.

Elisabeth Keyser, om "hennes verkligt utmärkta porträtt af landshöfding Ryding", måladt på uppdrag af riksdagens andra kammar, och slulligen om hennes äktenskap med redaktör Emil Eggertz och flyttningen till Visby.

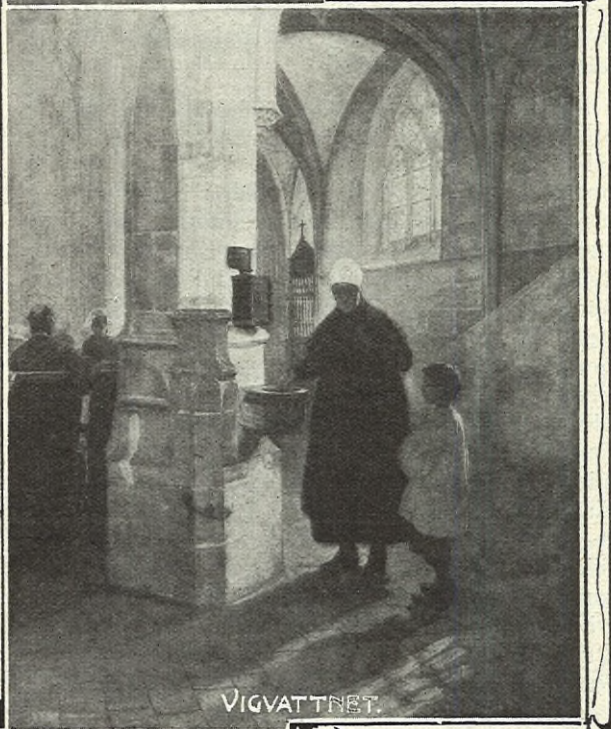
Om det skede i konstnärinnans lif, som nu följde, ha väl många af Iduns läsarinor ej mycken kännedom. På tjugo år har det

LANDSHÖFDING RYDING.

att "hennes största begåfning var på porträttmåleriets område", om hennes elevskola i Paris, som "flitigt besöktes af börds- och börsaristokratiens unga damer", en studieresa till Holland och Belgien, återkomsten till Stockholm och den målarskola hon här öppnade tillsammans med

VIGVATTNET.

för offentligheten med förtjänstfulla teckningar i Ny Illustrerad Tidning, och berättar sedan om hennes utbildning i Paris och uppträdande på salongen, där "hennes fäcka genre 'Vocation' rönte mycken välvilja och såldes till Amerika". Det kan tilläggas att taflan, som äfven belönades med guldmedalj i Arcachon, nu finnes på ett museum i Buenos Aires. Vidare talar Idun om hennes 'synnerligen väl utförda pastellporträtt på 1889 års världsexposition i Paris, om 'en välförtjänt medalj' vid den årligen återkommande utställningen i Versailles, där det omdömet ytterligare stadgades,

D.R. ALIN MED FRU.

vuxit upp en ny generation, som man ej kan erbjuda bekant- skap med den unga och firade målari- nan i Paris, men där- emot med en i kons- ten och lifvet mognad kvinna, en älskvärd och fint bildad dam. Låt oss fortsätta där Idun slutade 1893.

Det är till en början angående de yttre lefnadsförhållandena att omtala, att Visby år 1897 utbyttes mot Landskrona och den- na stad 1899 mot Gö- teborg, där konstnä- rinnan sedan dess va- rit bosatt. Hon hade under tiden blifvit mor. Familjelifvet vållade naturligtvis nog en viss begränsning af hennes konstnärliga verksamhet, som dock aldrig helt fick ligga

nere eller försummas. Den antog för någon tid en särskild riktning genom den vackra och omtäckta illustrerade tidningen "Dusch", som konstnärsparet under några år utgaf. Jag säger paret, ty Emil Eggeritz kännetecknades ej blott af det som flöt ur hans skarpt och egendomligt skurna penna, utan också genom en viss artistisk touche öfver allt hvad han företog sig. Men tidningsmän och artister äro endast undantagsvis tidsenliga ekonomer. Det var han som skapade det odödliga ordet "struggle-for-life-bracka", och fru W.-E. hör nog till de naturer, som icke ha fått nog med af förmågan att "hålla sig framme". Hon har mest arbetat i afskiljd stillhet. Detta förklarar också den tystnad som bredt sig öfver hennes en gång så kända och uppburna namn i hufvudstaden. Det är möjligt att äfven den konstnärliga söndringen bidragit till att hålla henne tillbaka, att hon icke kunnat bestämma sig för någon af etiketterna, allmog, hon har under en lång följd af år icke utställt. När emellertid de svenska konstnärinnornas utställning nu för tre år sedan ordnades, var det gifvet, att hon skulle låta sig representeras, hvilket skedde genom tre dukar: "Vigvattnet", som tidigare varit utställt i Paris, ett porträtt af hennes aflidne fader, kammarjunkaren Carl Westfelt, samt ett dekorativt sjöstycke med symbolisk bakgrund, kalladt "En ljusstrimma".

Ingeborg W.-E. har ägnat en god del af sitt arbete åt porträttmåling. Ryktbarast är väl ett af de på Parisexpositionen utställda damporträtten, där modellens skönhet och charme gjorde sitt till den utomordentliga publiksuccés taflan vann. Kung Oscar lär ha varit synnerligen förtjust i denna pastell, som senare exponerades äfven i Stockholm. I Sverige är nog annars landshöfding Rydings porträtt mest känt och uppskattadt. Det förlänar nämnas, att konstnärinnan äfven blef anmodad att måla greffe Robert de la Gardie för andra kammaren men måste afsäga sig detta med anledning af sin dotters sjukdom. "Man är ju alltid i främsta rummet kvinna", säger hon så vackert på tal härom. Bland arbeten från de senare åren kunna framhållas ett genreartadt dubbelporträtt af stadskemisten i Göteborg Alén och fru samt den förträffliga minnesbilden af Rudebeckska skolans skaparinna, utförd på beställning och för dess räkning.

Men konstnärinnan har gjort mycken lycka äfven med genre och figur. "Vocation" och "Vigvattnet" äro redan nämnda. Den sistnämnda var ett se på föregående års utställning i Wien (tillika med tre små impressionistiska ögonblicksbilder med motiv från London och Paris). Andra dukar af större värde äro "Morgon på hafvet", utställt i Stockholm på 1890-talet, "Skymning i hafsbandet" samt "Ung erotik" med sitt om Hagborg påminnande motiv. Landskap och vatten med figur målar konstnärinnan gärna, men figuren blir då hufvudsaken.

Däremot bli landskapet, stadsinteriören, vattnet, kusten i och för sig gällande i hennes teckningar. Hon har äfven tecknat porträtt och porträttgrupper, öfverhufvud utgör teckningen en betydande och värdefull del af hennes produktion. Den har gått till in- och utländska revyer, till dagspressen, till den ofvannämnda tidningen "Dusch" och till den af Göteborgs konstnärskrets utgifna "Maneten". Som det bästa kunna påpekas en del läckra saker i den sistnämnda, teckningarna i Ny Illustrerad Tidning samt porträtt af konstnären Nils Forsberg och af en känd numera afliden Stockholmspublicist L. A. Ahlgren ("Papius"), träffad på kornet.

Hur skönt att lefva.

HUR SKÖNT ATT LEFVA,
då våren blommar
och hela lifvet
är sol och glädje,

då jorden strålar
i blomningslycka
och rymden dallrar
af ljus och sånger.

Drick ljus i själen,
drick sol i hjärtat
och famna himmel
och jord i kärlek,

ty allt är gifvet
åt den som älskar,
och allt i kärlekens
ljus förklaras.

STEFAN JOHANSSON.

Konstnärinnan, som under de båda år hon var bosatt i Skåne, förvärfvade många vänner där nere, har haft god framgång på därvarande utställningar, så på den sydsvenska konstföreningens årliga i Malmö och så i Landskrona sommaren 1913. De senare åren har hon gjort flere studieresor till Paris, till Skagen o. s. v., sålt dukar i utlandet och hemfört en mängd ulkast, som antingen fullbordats här och delvis stannat, delvis gått tillbaka till utländska beställare, eller ock ligga ofullbordade kvar i hennes skissporrfölj. Fyra allartaflor har hon målat: för Ekeby, Vesterstads och Östra Ljungby kyrkor i Skåne samt Båraryds i Småland. Stationär i Göteborg har hon äfven här sedan flere år en målareskola.

Ingeborg Westfelt-Eggertz har aldrig släppt greppet om konstens vinge. Det är den som genom lifvets skiften burit upp hennes nobla och ljusa syn på ting. Helt nyligen fyllde hon 60 år, men åren ha ej minskat något af hennes skaparkraft och konsten torde ännu ha mycket att vänta af henne.

EMIL ANDER.

Med dagens nummer

följer den förut omnämnda receptsamlingen från A. Bol. Th. Winborg & C:o. Vi anbefalla de utmärkta recepten till våra ärade hushålls studium och påminna om, att samlingen är afsedd att inhäftas och sålunda förvaras.

Enleveringen.

Af STURE STIG.

(Forts. o. slut.)

TT PAR KULOR, HVILKA SU-sade förbi dem, påskyndade färdens, men gjorde tillika den staccars flickan utom sig af förskräckelse. Så fortsattes loppet en god stund, tills Lucien ändligen stannade, andlös och halft utmattad.

"Hvila er, miss, och sansa er; ni behöfver det. Jag tror, att den värsta faran är öfver. Banditerna skola svårligen hitta oss i detta moras och detta kolmörker. I allt fall skall jag försvara er till det yttersta; jag har min revolver i fickan, fast jag nyss ej hann få upp den; där äro sex skott, och så vidt man vet utgöres Hawkins band af bara fyra banditer."

Efter en stund fortsattes färdens, men flyktningarne hade ej hunnit långt, förrän flickans steg blefvo allt mer långsamma och snubblande.

"Jag orkar intel mer," halfsnyftade hon. "Och mina skor äro genomvåta. För mig till New Orléans."

"Nej, miss Willson," svarade han medlid-samt, "jag är ingen klen karl, men dit orka vi icke i natt. Men jag vet, att det skall finnas en gård vid pass en fjärdingsväg härifrån — jag har ofta jagat här i forna lyckliga dagar —, dit skall jag föra er. Var bara lugn, och var snäll och dåna inte, miss Willson."

De hade ej gått många steg, innan flickan ånyo klagade:

"Lucien, ni kan gärna lämna mig här att dö. Vilddjuren skola äta upp mig, men det är detsamma. Jag har så rysligt skoskat, jag förmår inte gå ett steg."

Hennes röst var alldeles halfkväfd af smärta och ångest.

Han kastade sin bildräkt på marken. "Jag skall bära er, men ni måste taga af den tunga kappan."

Sakta och försiktigt skred han fram med sin börda: för att kunna hålla jämvikten, måste hon lägga sin arm om hans hals. När nattfukten kom hennes lemmar att rysa, tog han af sig sin rock och svepte omkring henne. Ett plötsligt starkt buller i buskaget tätt intill dem, kom henne att rycka till. "Var inte rädd, miss Willson, det är bara en vildfågel," lugnade han; hon tryckte sig närmare honom såsom ett barn och stammade: "Jag är inte rädd — hos er — ni är så stark — och så modig."

Efter många irrfärder anlända till den gård, Lucien omnämndt, blefvo de först efter noggrant förhör insläppta af farmarens familj. Här i skenet af den brinnande lampan gjorde Lucien den öfverraskande upptäckten, att den han räddat var icke miss Willson utan miss Loane. Denna vardt ganska misslynt öfver hans förvånade utrop med anledning häraf.

"Ar ni ond, Lucien, att jag inte är miss Willson? Angrar ni, att ni inte lät mig stanna i banditernas våld eller uppätas af vilddjuren?" Men misslyntheten vändes hastigt i oro. "Ni blöder! Hela kinden är full af blod. Ni är sårad!"

En af banditernas kulor hade verkligen skrubbat Luciens kind, men såret var obetydligt. Farmarens hustru kom med en plåsterlapp, som hon ville lägga därpå, men måste afstå omsorgen åt miss Loane, som enständigt påyrkade sin rätt därill. "Det har han fått för min skull, och ingen är närmare att hela det än jag." Hon hade dock knappt fullgjort sitt värf, förrän hon föll tillsammans af trötthet och mattighet och fördes till sängs i farmarens bästa rum. Lucien nöjde sig med en plats i parlourens gungstol som sofställe.

Tidigt följande morgon begaf han sig i

spelsen för gårdens folk till olycksplatsen. Bilen låg kullstjälpt, där den stannat, men af mr Deering och miss Willson syntes ej ett spår. Sedan Lucien afsändt ett ridande bud till mr Loane om tilldragelsen och dotterns lyckliga räddning — telegrafan var alltför aflägsen —, inträdde han i parlouren, där miss Bessie väntade honom. Hon var, trots nattens själsskakning och mödor, frisk och röd som en fin tearos, men mycket förlägen, måhända däröfver att hon måst utbyta sina skor och sin klädning, hvilka varit alldeles genomvåta, mot farmarehustruns.

Hon och Lucien lämnades ensamma vid en farlig frukost. Sedan den senare redogjort för sin morgonexpedition, uppstod en lång tystnad. Omsider sade miss Bessie mycket blyg och försagd:

"Mr Lucien, det är något jag ville fråga er om. Jag var så förskrämd i går afton och har drömt så mycket i natt, att jag inte riktigt vet, hvad som är dröm eller verklighet. Säg, bar ni mig verkligen i skogen?"

"Det gjorde jag allt, miss," smålog han.

"Och jag lade min arm om er hals? Och när jag vardt rädd, tryckte jag min kind mot er?"

"Det kan allt hända ni gjorde."

"Då kan jag aldrig mer se er eller annat folk i ansiktet," hviskade hon alldeles förkrossad.

Hans förvåning var så stor, att han blott kunde frampressa ett långt utdraget "äh!"

Det blef en längre tystnad; plötsligt såg hon upp, nu med en eld i ögat.

"Det kan hjälpas på ett sätt, bara på ett sätt. Lucien, vill ni gifva er med mig? Egentligen är det ni, som enleverat mig. Vi kunna resa till Baton Rouge och få tag i en präst. Vill ni gifva er med mig?"

Han saft alldeles förstummad af den öfverraskande frågan. Han såg på hennes täcka anlete och mätte med ögonen hennes fina gestalt. Så sade han tvärt: "Nej, det vill jag inte."

Hon vardt blossande röd, och i hennes anletsuttryck kom något, som minde om, att i hennes ådror rann kreolskans heta blod.

"Hvarför inte? Ni ser på min klädning och mina klumpiga skor; är det därför? De äro inte mina; de äro bondhustruns."

"Det är inte därför," sade han allvarligt. "Det är emedan jag är en hederlig karl. Ni är, miss, i denna stund inte er själf; ni är exalterad af nattens tilldragelser och förment tacksamhetsskuld till mig. Om åtta dagar skulle ni kanske ångra er. Ni känner mig också så föga, och jag vill ej draga växel på er öfverspändhet för stunden. Tro mig, äktenskappet är ingen lek utan livets allvarligaste uppgift. Emellertid är jag skyldig er tacksamhet. Vill ni låta mig kyssa er hand?"

Han böjde sig ned att utföra sin afsikt; hon drog handen häffigt åt sidan. "Nej," sade hon med besämndhet, "inte handen, den har Bobbie kyssit, men min mun, som ingen man vidrört."

När han sedermera lämnade rummet, hörde han henne säga halfhögt för sig själf: "Än är inte allt slut mellan honom och mig."

4.

Ehuru miss Loane redan samma dag återkom till New Orléans, väckte enleveringen mera uppseende, oro och defektivspaningar, än hon kunnat drömma om. Mr Deering och

En monumental grafvård af en kvinnlig konstnär.

ETT STATLIGT SKULPTURALT ARBETE är modellen till det grafmonument, som fru Ellen Roosval, f. v. Hallwyl, i dagarna avslutat för v. Eckermanska familjegravnen å Frustuna, där den unga fröken Eckerman, konstnärinnans systerdotter, jordades för omkring ett år tillbaka.

Monumentet har form af ett ringkors med rik symbolisk utsmyckning af reliefkompositioner. I korsets midt synes ett Kristushufvud, däromkring stiliserade bedjande änglaskaror och öfverst den uppståndne Kristus, omgifven af liljor och lotus. Korsstammen är indelad i fyra fält, visande Kristus uppväckande de döda, Josefs befrielse ur brunnen och Isaks räddande från offerknifven genom Guds ingripande och slutligen nederst en bild, som syftar på en tidigare förlust i den Eckermanska syskonkretsen. Den tidigt bortgångne brodern mottager nu system i dödsriket. I korsringen synas de fyra evangelisternas symboler.

Grafmonumentet kommer att huggas i gråsvart granit och uppställas med kyrkmuren som bakgrund. Kyrkogårdskonsten har härvid fått ett beaktansvärdt tillägg i vårt land, där konstnärerna hittills ej ägnat den särskildt intresse.

miss Willson voro försvunna, hvart visste ingen ännu efter åtta dagar. Men på den nionde återkom miss Willson, till allas förvåning ensam. Hennes berättelse var upplysande nog. En af banditernas kullor hade träffat mr Deering i benet, så att han segnat ned på vägen, miss Willson, som stått honom närmast, hade stannat hos honom; banditerna hade tändt sina lyktor och funnit de kvarvarande, dem de fört till sitt fördolda tillhåll; något våld hade de ej öfvat, enär deras afsikt endast var att utpressa en lösepenning. Då de

erfarit missens blygsamma ställning, hade de erbjudit henne att fritt aflägsna sig, men hon hade kvarstannat för att ägna den sårade sin vård. Han var nu utom all fara, och miss Willson hade begifvit sig till staden att hämta den lösepenning, 5,000 dollars, som banditerna fordrade, samt medförde bref från mr Deering junior i saken. Man gjorde klokast att tillfredsställa deras anspråk, ty fångens lif kunde eljes sväfa i fara. Någon upplysning om bofvarnes tillhåll kunde hon ej lämna, dels på grund af gifvet hedersord, dels emedan hon förts halfvägs till staden med förbundna ögon. Resultatet af hennes stadsbesök vardt, att hon följande dag anträdde återfärden med den begärda lösen i klingande guld, och att fyra dagar senare mr Deering junior jämte sin följeslagerska i olyckan anlände till New Orléans helbrädda, ehuru naturligtvis oförmögen att begagna sitt högra ben.

Så saft han en dag tre veckor därefter med det spjalade benet upplagdt på en stol, då mr Loane anmäldes och inträdde. Det syntes som om ett oblidt öde hade under senaste tid pålagt denne gentleman den ovana bördan af en ytterlig förlägenhet, hvilken röjdes i hela hans uppträdande.

Efter sedvanliga deltagande yttranden om mr Deerings hälsa, började han:

"Min bästa Robert, jag har ett uppdrag, det vill säga, jag har kommit för att — — det är å Bessies vägnar jag skulle — — ser du, gosse, jag är både förargad och ledsen — — men för tusan, här står jag och får inte fram hvad jag vill! Tag och läs! Här står det, kan jag tro."

Med en otålig åtbörd framräckte han ett bref. Mr Deering läste:

"Gamle Bobbie! Lucien och jag ha varit ensamma i skogen en half natt, han har burit mig i sina armar och jag har lutat min kind mot hans. Än mer: jag har i bondgården kysst honom midt på mun. Däraf begriper du, att jag inte kan bli din hustru. Jag tror inte, det gör dig stor sorg, ty riktigt har du inte tyckt om mig. Jag gifter mig med Lucien. Pappa var rysligt emot det, men gaf med sig, när det blef klart, att Lucien egentligen är en fransk vicomte, fast han de sista två åren kommit under isen. Den som drar upp honom, det är jag, och det säger jag dig, Robert, att Lucien inte blott är den starkaste och modigaste karl jag vet, utan den hederligaste: han ville inte gifva sig med mig, fast jag erbjöd honom det morgonen efter den rysliga natten. Det var i bondgården. Nu vill han det — rysligt gärna. Adjö, Bobbie, blif snart frisk och kry! Din gamla vän Bessie Loane, snart B. Lucien De Sandore.

P. S. Det blef ändå bröllop efter enleveringen."

Mr Loane följde med oro muskelspelet i mr Deerings ansikte, men utan att kunna utfolka det. När den senare slutat läsningen, sade han med ett sällsamt leende:

"Mr Loane! Ni kommer alldeles utmärkt lämpligt. Jag har här ett bref, som jag ämnade sända er med posten, men som jag nu får lämna egenhändigt. Var god och läs!"

Mr Loane läste:

"Bäste sir! Man kan lätt bedraga sig själf — det gjorde till och med ni ifråga om affären med Haremstvälen. Framför allt bedrar man sig ofta i fråga om sina känslor. Jag trodde mig älska Bessie, men nu vet jag, att jag inte gjorde det. Den bästa, den modigaste, den mest försakande, ömma och vådsamma kvinna jag känner har lärt mig,

hvad kärlek är. Jag menar miss Willson. Lyckligtvis vill hon bli min hustru, bara jag blir fri.

Bäste sir! Under dessa förhållanden inser ni, att jag ej bör bli er måg. Jag tror inte Bessie tar det hårdt, men för hvarje fall meddela henne det med varsamhet. Säg henne, att jag, trots allt, alltid förblifver hennes lik-som eder tillgifne R. Deering junior."

Brevet föll ur mr Loanes hand på golfvet. "Så blef det två giftermål af enleverinken!" utbrast han.

Det blef så.

För Polen.

VI REDOVISA IDAG FÖR DE BE-lopp, hvilka ytterligare inkommit till vår insamling som ett svar på vår förnyade vädjan att komma det olyckliga, blödande Polen till hjälp. Insamlingen fortgår alltjämt och vi hoppas att de af våra läsare, som ännu icke gifvit något bidrag vare sig till Belgien eller Polen nu icke skola låta möjligheten gå sig ur händerna att med en gåfva, stor eller liten, bidra till att lätta nöden i ett land, hvars olycka vi i vårt aflägsna lugna land icke kunna ens föreställa oss.

Bidrag mottagas fortfarande å Iduns expedition, Mästersamuelsgatan 45, samt på listor å följande platser i Stockholm: C. E. Fritzes K. Hofbokhandel, Fredsgatan 2, Allm. Tidningskontoret, Gustaf Adolfsborg, Nordisk Resebyrå, Operahuset; i Djursholm hos fru Louise Lombard, i Malmö i Källströms juvelerarbutik; i Göteborg i N. J. Gumperts bokhandel, i Uppsala i Allm. tidningskontoret, samt hos pastor P. V. Ahlberg, Näs, Ålsta (Jämtland).

Dröj icke med att skänka Eder gåfva!
RED. AF IDUN.

REDOVISNING:

Trpt 721: —. Alma von Gedda, Klockhammar, 5: —; Hedvig Feuk, Gyllenkroksgr. 3, Lund, 25: —; Anna Carlström, Taberg, 8: —; E. N-n, Sunne, 2: 50; I. T., Växiö, 1: 50; Värmländskor, Töcksfors, 10: —; Fru Fredrique du Rietz, Asbysand, 20: —; ma 10: —; E. H., Vallhalla, Falun, 10: —; B. af Klintberg 10: —; G. af K-g 10: —; L. Ramström 10: —; A. M. L-ängen 10: —; Fru Lindhé, Smål. Anneberg, 32: 50; C. G. B., Halmstad, 20: —; Krokstrands F. K. P. R. 5: —; Okänd, Alingsås, 5: —; L. L. och M. P., Leksand, 5: —; A. W. B., Västervik, 3: —; Olle, Karin o. Sven T., Sthlm, 10: —; A. R. 5: —; S. F. 3: —; Hilda Körner, Lund 3: —; H. P. N., Abrahamshem, 2: —; O. o. O. H., Skurup, 5: —; L. N-n 3: —; Frånberg, Mullsjö, 5: —; H. & A. Rbk, Växiö, 10: —; Mathilda Sjöbeck, St. Herrestad, 5: —; Ag. C., Stigomtå, 1: —; Elin Krafft, Horten, Norge, 5: —; Fröken K. Sparre, Kronvall, 10: —; N. Akerman, Visby, 5: —; Syster L-a, Sjukstugan, Svenljunga, 5: —; R. K., Täby, Söderköping 11: —; Draga, Storlien 1: —; W. N. 2: —; E. Smbg, Fårösund, 5: —; A. G. o. A. K., Älghult 10: —; J. Olssen, Spannarps 5: —; R. M. Stockholm 1: —; I. E. Karlskrona 5: —; E. Björck, Falkenberg 50: —; Rese 10: —; E. T. 50: —; Bergvalls i Dövik 10: —; E. o. M. L., Stockholm 50: —; A. Hirschloff, Helsingborg 3: —; Anna Elmén, Norberg 5: —; T. Ceder, Landsförsamlingens Fattiggård, Askersund 5: —; Maria Kjellmark, Örebro 5: —; M. P. 10: —; Fattig flicka i Hälsingland 1: —; Trean 5: —; A. V. T., Nettrabyhamn 4: —; V. B. 1: —; ur Torpojken sparbössa till en liten polsk pojke —: 50; Tors mamma 5: —; J. & Sjr 10: —; Insamladt i Eke Bölske genom Carl Hansson, Haldhem, 25: —; genom fru Louise Lombard, Djursholm 70: —; genom P. V. Ahlberg, Näs 50: —. Summa 1,410: —.

Idun

Johanna Mathilda Pettersson.

Det gamla slottets ciceron.

DEN TID AR LANGE SEDAN FORBI då Nyköpings hus — eller Gamla slottet, som det också kallas — var den plats där lag byggdes och där furstar med talrikt följe residerade. Det har gått med detta gamla slott som med så många andra: det har fått förfalla. Endast några rester af den förr så ståtliga byggnaden vittna om den plats, där Nyköpings gästgärd firades. De förr så imponerande slottsvalarna ha sedan flera år tillbaka sträfvat efter att bukta sig utåt och för att förhindra ras har en rad af trästöttor rests upp mot de oroliga jordmassorna.

Trots allt förmår dock det som finns kvar att locka turisten till ett besök, och den, som en gång gjort en rond bland ruinerna, förnyar gärna visiten. En af anledningarna till ett dylikt visadt intresse är den originella vägledning, som lämnas hvarje besökare af Gamla slottets ciceron, fröken Johanna Mathilda Pettersson. Denna, låt oss säga märkliga kvinna har nu i öfver 20 år tjänstgjort som vägvisare bland ruinerna. Hanna Pettersson har leff sig in i slottets historia. Hon berättar den för hvem som vill höra, och skildringen får sitt speciella värde genom de anekdoter och detaljer, som serveras i intimt samband med alla de årtal, som ciceronen gömt på och kommer ihåg. Låt henne till exempel visa dig det rum, där hjältekonungen stod lik och väntade på den sista färden till Stockholm. Till en början finner du kanske att din vägvisare är litet naiv och barnslig, men sedermera erfar du, hur hennes berättarkonst växer, hur allt i det lilla rummet får lif och hur du blir fuktig i ögonen af rörelse, när gumman-ciceronen slutat sitt fosterländska tal. Det förekommer Gustaf-Adolfsfester, där stämningen inte på långt när får den högtid öfver sig som när Hanna Pettersson berättar för dig om kungens likrum i Nyköpings hus.

Hon är gammal nu, ciceronen, 82 år blir hon den 1 juni, men slottet är hennes andra jag, hennes lif, hennes allt. Försök inte att få henne att lägga ner sitt "ämbete." Hon har tjänat sitt fosterland på detta sätt i öfver 20 år, och visst är, att hon ännu en tid kan fullgöra sina älliganden. I gummans medvetande har Sverige koncentrerat sig kring det som rör Nyköpings hus. Hon är en patriot af det slag, som vi endast ha nytta och glädje af, hon har tändt kärleksgnistan till fosterlandet i

Portalen till Nyköpings hus.

många tviflars hjärtan, och hon förtjänar en honnör nu, när det silfverne håret och rynkorna börja dominera och visa, att hon riktigt hör samman med den gamla sängen och sagan bland slottets vallar och hundraåriga träd.

För 82 år sedan slog Johanna Mathilda upp sina barnaögon för första gången. Högtidligheten ägde rum i en soldatstuga i Bettna socken i Södermanlands län. Hanna växte upp och kom ut i världen och började tjäna sitt bröd som tjänsteflicka hos sörmländska adelsfamiljer. Hanna blef intresserad för hvad som rörde sig i dåtidens förnäma kretsar och blef ofta i tillfälle att lyssna till mångt samtal om Sveriges historia. Ögonen öppnades för fosterlandets gångna öden och hon började själf läsa och forska för att veta mera. När så Hanna blef för gammal att tjäna, nådde hon sina drömmars mål: hon fick som ciceron på Nyköpings hus gifva litet af hvad hon läst och lärt. I ett idylliskt litet trähus på borggården har hon hela sitt kungarrike omkring sig. Liksom annat förnämt folk ger hon ur sin börs då och då en slant till de fattiga. De är bara med den skillnaden, att Hanna inte har så mycket själf, men det hon förtjänar som ciceron, vill hon gärna dela med sig af. Hennes behof äro så små. Hon har ju ett stort slott! Låt vara gammalt och skröpligt. Men det räcker till döddagar och längre än.

Heder åt den gamla ciceronen!

ANNA TORNQVIST.

Litteratur.

Henning Bergers nya roman, *Den andra sidan*, har sannerligen alla kvalifikationer för att skänka den ifrige läsaren en sömlös natt. Redan förut har författaren i sin diktning frestat på den spännande genren. Det har blifvit utsökta skräckstämmingar, spökerier, suggestiva drömspel, kanske dock ibland en smula för fritt i luften sväfvande. Här har han utvecklat hela sin betydliga framställningsförmåga på grundvalen af — om inte verklighet, så i hvarje fall, noga iakttagen sannolikhet. Miljön anges ej, men förstås vara Köpenhamn just nu. Bokens från början till slut skickligt vidmakthållna mystifikation visar sig hänga på en teknisk uppfinning inom filmområdet, hvilken för öfrigt, kuriöst nog, sedan boken skrivits, fick sin motsvarighet i realiteten. Att icke alla uppfinningens detaljer och deras sammanhang i boken alldeles klargöras för läsaren, kan nog anmärkas; men tillräckligt är gjort för att fantasien skall kunna godtaga resten, och därmed få vi väl nöjas. Med stor djärfhets i arrangemangen och med en yrkesillusionists hela, gärna litet magnifika iscensättning, utvecklar författaren händelsernas förlopp. Det vore synd att röja något af dem. Man behöfver inte skämmas för att ha haft verkligt roligt af boken, så "förströelseläsning" den än må vara. I fråga om hvarje detaljs elegans och själfva berättandets brio står Henning Berger hittills absolut ensam bland dem, som odla arten. Hans pennas friskhet har icke mattats. Hans färdighet som artist var ej resultat af en tillfällig ansträngning: den är fullkomligt fixerad och gör honom fullt igenkännlig, en uppenbarelse för sig i hvilken som helst samling af skönlitteratur. Den senaste boken fastslår detta än en gång på det behagligaste.

MARIKA STJERNSTEDT.

Iduns litterära pristäffling.

Redaktionen anhåller vördsamt, att de täflande författarne ville, så vidt det låter sig göra, insända maskinskrifna täflingsmanuskript för att därigenom underlätta granskningsarbetet för prisdomarne. Tiden för täflingsskrifters inlämnande utgår den 31 nästkommande maj.

IDUNS REDAKTION.

MAZETTIS ÖGON-CACAO

pr hektopaket 45 öre

delikat — kraftig — hälsosam.

Högsta näringsvärde! Lämna ingen bottensats!

MAZETTIS SPIS-CHOKOLADER

med eller utan mjölk

särdeles fina och välsmakande.

EDV. NERLIEN, A.-B.

STOCKHOLM - - LUND

Sveriges bäst sorterade

fotografiska affär.

Bästa inköpskälla för

fotografer och amatörer.

Försök

Stekt gröt

af SVALÖFS

snabbkokande

KORNFLINGOR

Fort och lätt

uppnås ett glänsande resultat om man putsar kökskärl, mässingsluckor m. m. med

Gahns Splendid

i flaskor à 25 och 50 öre.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskur i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 30 MAJ—5 JUNI 1915.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med surmjölkskaka. Middag: Vårsoppa; kokt gös med hollandaise och potatis; apelsinkaka med apelsinsås.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Stekt hvitling med stufvad spenat; falsk gräddkaka med sylt.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekt makaronipudding (rester från måndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxsvanssoppa; inkokt braxen med gräddte och pepparrot samt potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; sillpölsa; kaffe eller te. Middag: Kokt, brynt lammbröda; surmjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; lappsko (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Pensio-nappur; syltpannkaka.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord;

strömmingslåda med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Nötbullar med potatis, ärtor och glaserade morötter; äppelkaka med äggstanning.

LORDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Stekt hvitling med stufvad spenat; falsk gräddkaka med sylt.

RECEPT:

Chateaubriand (f. 6 pers.). 6 hg. oxfilé, 3 tsk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.). Persiljesmör: 1 liten knippa persilja, 2 msk. smör (40 gr.). Beredning: Filén torkas med en duk, urvriden i hett vatten. Alla yttre senor och hinnor borttagas noga, hvar på filén skäres i 6 skifvor, hvilka bultas lätt med fuktig klubba och ingnid på båda sidor med kryddblandningen. En msk. af smöret smältes, och därmed penslas bifarna, som därefter få ligga 15 min. i stället för smör kan fin matolja användas. — Till persiljesmöret sköljes persiljan, inklappas i en duk, renas, hackas fint, vrides hårdt i en duk och inarbetas väl i smöret. Detta formas därefter i en fuktig duk till en rulle af ett fingers tjocklek och får ligga i duken, som läggs på is eller kallt ställe, tills smöret är hårdt. — En stekpanna upphettas långsamt, resten af smöret brynes däri, bifarna läggs i, få steka 3—4 min. på hvarje sida samt uppläggas på varmt fat, och smöret i pannan

hålles öfver. En skifva af persiljesmöret lägges på hvarje bif. De serveras genast som frukosträtt med stekt potatis.

Vårsoppa (f. 6 pers.) 1 liten knippa färska morötter, 1 liten palsternacka, 1/4 rotselleri, 1/2 purjolök, 1 litet blomkålshufvud, 3/4 lit. vatten, 1 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 1 del. fina, konserv. ärtor, 1 burk champinjoner (3/8 lit.), 1 1/2 hg. räkor, 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 1/4 lit. efterbuljong, 1 msk. finhackad persilja, 50 gr. spenat, 3 äggulor, salt, hvitpeppar.

Beredning: Rötterna skrapas, sköljas, torkas och skäras fina tärningar. Purjolöken skäres i strimlor, och blomkålen renas samt fördelas i klyffter. Rötterna sättas på i kokande vatten, tillsatt med salt och socker, och få koka 5 min., hvarefter purjon och blomkålen läggs i och alltsammans får koka mjukt. Grönsakerna tagas upp med hälslef och läggs i soppskålen tillika med ärtorna, som värmts i vattenbad. Spadet kokas ihop, utan lock, tills det blir omkr. 1/2 lit.

Champinjoner skäras i skifvor och fräses i smöret tillsammans med de väl urvattnade räktjärterna, hvarefter de klämmas upp ur smöret med en sked. Smöret fräses därefter med mjölet 2 min., rotspadet och den kokande buljongen spådas på, persiljan och den sönderskurna spenaten läggs i och soppan får under rörning koka 5 min. Äggulorna slås upp och vispas i soppan, som afsmakas med kryddorna och hålles öfver grönsakerna, svampen och kräftstjärterna i soppskålen. Serveras mycket varm.

Apelsinkaka (f. 8—10 pers.). 140 gr. socker, 5 gr. vaniljsocker, 5 1/2 ägg, 70 gr. hvetemjöl, 20 gr. potatismjöl, 90 gr. sötmandel, 3—4 apelsiner, 1 tsk. finrivet citronskal. Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötte skorpor.

Beredning: Sockret röres med 2 hela ägg och 3 1/2 småningom tillsatta äggulor till en lätt och lucker massa. Mjölet iröres litet i sänder jämte den rifa mandeln, rifa skalet af 2 apelsiner, citronskalet samt saften af 3 stora eller 4 små apelsiner. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan hålles i smord och brödbestörd form (formen fylles till hälften) och kakan gräddas i ej för varm ugn (omkr. 200°) i 40—50 min. Kakan uppstjälpes, får kallna, glaseras och dekoreras med apelsinklyftor, som rullats i socker samt med reins-claude och persikor, om så önskas. Kakan serveras med apelsinsås.

Apelsinsås (f. 8—10 pers.). 3 äggulor, 1 1/2 del. strösocker, 1 1/2 äggvita, 2 apelsiner, 1 citron, 2 1/2 del. tjock grädda.

Beredning: Äggulorna och hälften av sockret röras 20 min. Äggvitan slås till hårdt skum, och däri inarbetas resten af sockret. De båda blandningarna röras väl tillsammans och afsmakas med saften af 2 apelsiner samt med det rifa skalet af 1 citron. Sist blandas den till hårdt skum slagna grädden. Serveras genast till apelsinkaka.

Kokt brynt lammbröda (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. lammbröda, 1 1/2 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt, 3 persiljestjälkar, 2 morötter, 1 liten kålrot, 1 medelstor potter, lök, 4 msk. smör (80 gr.).

Ris: 2 del. risgryn (2 hg.), 2 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt (23 gr.). Beredning: Bringan knäckses väl, torkas med en duk, urvriden i hett vatten, sättas på i kokande vatten, skummas väl, saltas, och persiljan lägges i. Den får därefter koka sakta med tätt slutet lock, tills den är till hälften mör eller omkr. 45 min. Rotsakerna ansas och skäras i strimlor eller i vackra bitar med legymknif eller legymjärn; löken skalas och hackas graft.

Bringan tages upp och skäres i jämna, vackra bitar. Spadet silas och skummas. Löken brynes i hälften af smöret tillsammans med köttet, hvarefter det lägges i en kastrull och 1/2 lit. af spadet tillsättes. Rotsakerna brynas i resten af smöret och läggs ofvanpå köttet, hvarefter alltsammans får koka mjukt.

Risgrynen sköljas i kallt vatten, skällas i hett vatten, påsättas i kokande, saltadt vatten och få koka mjuka — 15—20 min. — då de upphållas i durkslag, öfverspolas genast med kallt vatten, insätts i varm ugn och omrörs ofta med gaffel, tills de äro skilda och allt vatten afundstat. Risgrynen läggs upp i pyramid på ett rundt serveringsfat, köttet och rotsakerna ordnas i grupper omkring, och anrättningen garneras med persilja.

Spadet silas, skummas, får koka upp, afsmakas och serveras i sässkål.

Nötbullar (f. 6 pers.). 125 gr. skalade nötter, 130 gr. hvitt bröd, 3 del. mjölk, 50 gr. smör, 1—2 ägg, salt.

Till panering: 1 del. stötte skorpor.

Till stekning: 50 gr. smör. Beredning: Brödet uppmjukas i mjölken, urkramas, passeras och brynes i smöret. Nötterna rostas svagt i ugn, gnuggas hårdt i en duk, så att

“GABY”

Hatt Kr. 9:50.

af hvit piqué med svart eller marin garnering.

A.-B. NORDISKA KOMANIET, STUREPLAN STOCKHOLM.

D. B. C.

Flytande Putskräm för metaller.

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.

Fabrikant: Dorch, Bäcksin & Cos A.-B. GÖTEBORG.

Svaga och blodfattiga, barn och äldre, böra använda Apoteket Vasens “Ferrol”, hvilket stärkande järnpreparat hastigt ökar kroppsvikten. Föredrages lätt af alla. På alla apotek till 2 kr. fl.

Hårets skönhet!

Ett vackert och rikt hår skänker utseendet ungdom och lefnadskraft. Med ledsnad ser man därför, när håret börjar gråna och falla af. En framstående läkare har emellertid i F. Paulis Azymol Stimulus efter mångårigt pröfvande funnit ett osvikligt medel att hindra hårets affallande och befordra dess återväxt. Genom sina stora antiseptiska egenskaper befriar Azymol Stimulus hufvudbotten från de parasitära sjukdomar (seborré, mjäll m. fl.), som alstra hårafvall: på samma gång som den tillför hårrotterna ny lifskraft. Härigenom upphör håret att gråna och falla af och börjar i stället tillväxa, blifva tätare och få glans. Hvarje flaska F. Paulis Azymol Stimulus är försedd med bruksanvisning och intyg af

Läkare.

Världsberömda. SINGER & Co SYMASKINS AKTIEBOLAG Filialer på alla större platser.

Obs.!

VARUMÄRKET

“FYRTORNETS”

Svenska

Sardiner i finaste Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

Ferrin

Fås på apoteken BÄSTA JÄRNMEDEL Utmärkt styrkande. Apoteket Lejonet, Malmö.

De bästa och för villaträdgården lämpligaste skottkärror à 15 kr. lämnas fraktfritt köparnas järnvägsstation. Skrif med samma till

STOCKMÖLLANS AKTIEBOLAG, Stockmöllan Rikstel. 9.

Planteringslådor Blomsterbjör Blomsterställ Trädgårdsmöbler. Begär prislistor. RÖNNEÅDALENS AKTIEBOLAG, Stockmöllan. Tel. 5.

Husvarna

Central Bobbin Symaskiner

utmärka sig genom utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, korta nålar, stor hållbarhet mot slitning och stor spole. Arbeta därför alltid till ägarens belåtenhet.

En svensk symaskin bör finnas i hvarje svenskt hem.

SIDENHUSET

Stockholm.

Regeringsg. 32.

Detalj & Engros.

Damernas paradiset.

Är Skandinavians största firma för Sidenvaror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger,

Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar.

P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag.

Landets största detalj-Damskrädderi.

Lyxbeställningsafd. 2 fr. upp. Populärafd. 1 fr.

Profver & kostnadsförslag franco.

Priserna erkändt lägre än i utlandets Sidenhus.

I HELA SVERIGE

BÖR VARJE HUSHÅLL VARJE DAG ANVÄNDA

Kathreiners MALTKAFFE

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE & OMSORGSFULLASTE UTFÖRANDE FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

dingen. Denna gräddas i ordinär ugnsvärme tills den har vacker gulbrun färg eller omkr. 1/2 tim. Serveras afsvalnad, med vispad grädd, om så önskas.

Falsk gräddkaka (f. 6 pers.). 2 msk. smör (40 gr.), 4 del. tunn grädd eller mjölk, 2 msk. socker (30 gr.), 5 msk. mjöl (50 gr.), 4 ägg, 1/4 tsk. finrivet citronskal. Till pannan: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Till garnering: 2 kkp. äppelmos eller sylt.

Beredning: Smöret smältes i en kastrull, mjölken ihälles och får koka upp med sockret, mjölet ivispas varmt under full kokning, och massan får koka 3-4 min., hvarefter den hälls upp. Då mesta hettan afgått, röras äggulorna, en i sänder; sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan hälls på ett väl smordt, elfast fat och gräddas till hälften i ugn. Patet uttages, och kakan garneras hastigt med äppelmos eller sylt, översockras, insättes åter i ugnen och färdiggräddas. Serveras genast.

ut på den ena af bottarna och den andra bottnen lägges på. Ett lager af smöret bredes öfver och med resten garneras. N. N.

N:r 92. Bästa tiden att konservera ägg är nu på våren. De läggas i ett lerkärl och öfvergjutas med vattnet som får stå öfver den öfversta raden.

N:r 93. De mest kända af Smålands nationaldräkter äro väl Unnarvadsdräkten och Värends- eller Blendradräkten. Hvad som skiljer Värendsdräkten från andra nationaldräkter i själfva kompositionen är skärpet, hvilket, till heder för Blenda och äminnelse af hennes bragd, fick bäras endast af Värendskvinnor. Detta skärp är af rött sammet, bindes om livet med en knut i sidan, hvarefter ändarna hänga nästan ända till kjolkanten. Skärpet är smalare i midten och bredare vid ändarna, som äro kantade med silfverfransar, och broderadt först med silfverband, som afdelas skärpändarna i vissa fält. I dessa fält äro sedan broderade ägarinnans namn eller initialer, årtal, kungens namn, rikets eller Smålands vapen m. m. För öfrigt hör till dräkten en vit tröja med nedviken krage, broderad vid hals och armar, en mörkgrön eller mörkblå kjol, som rynkas lätt upptill kring livet och är ganska kort. Röda strumpor. Rött sammetslöstycke med hängslan öfver axlarna, försedt med snömaljar (som nog fås i alla hemslöjdsaffärer), snöres framtill med en svart snodd. Förklädet är ljusblått med en broderad bärd nedtill i granna färger. På huvudet knytes ett hvitt huckle, d. v. s. en tresnibb af hvitt stärkt tyg, med två af ändarna mycket långa, ty dessa två ändrar skola lindas rundt om huvudet och knytas midt fram på hjässan öfver pannan i en stor knut. En ritning på dräkten och skärpet kan jag skicka er, om det får gå genom Idun, och ni skrifer till Idun p. r. och Smålandsfru.

SVAR

N:r 91. Beskrifning på Moccartårta. Ingredienser: 3 äggvitor, 3 hg. florsiktadt socker, 1/2 tsk. utspädd ättika, 150 gr. mandel, 7 dl. tjock grädd, 1 burk vaniljsocker, socker efter smak.

Till extraktet: 40 gr. fint kaffe, 2 dl. vatten.

Beredning: Mandeln skällas, skäres i strimler eller males. Äggvitorna röras 15 min med 1/3 af sockret samt ättikan, hvarefter åter 1/3 af sockret nedröres, och rörningen fortsättes 15 min. Samma förfaringssätt med sista tredjedelen af sockret. Nu nedröres mandeln försiktigt, och smeten bredes ut till 2 runda bottnar på plat eller oljadt papper. Grädden vispas till hårdt skum, och vispningen fortsättes tills smör erhålles. Detta tvättas och röres mjukt tillsammans med vaniljsockret. Af kaffet kokas ett extrakt, som nedröres i smeten litet i sänder, samt litet socker och ställes på kallt ställe

Ett - 1 - öre RISGRYN

(20 gram)

innehåller (enl. Livsmedelskommissionens broschyr) samma näringsvärde som ett ägg

De smakligaste och nyttigaste rätter kunna beredas

Att beakta i dyrtider.

Garanti för ren och ädel vara erbjudes genom köp av nedanstående svenska märken.

A.-B. Göteborgs Ris- & Valskvarn Kalmar Ångkvarns Aktiebolag.

IDUNS ÅRADE LÄSARINNOR! Finnes någon som vill hjälpa ung, frisk flicka med ett lån på 100 kr. för att komma i tillfälle att lära sjukvård? Tacks. för sv. mkt »Elev», Storå p. r.

Siden bortslumpas!

Ett parti prima halfsiden, randigt eller enfärgadt, i moderna färger, säljes till halfta priser på grund af oetydlig felväfnad. Afpassadt blustyg kr. 2,30 st. Afpassadt klädningstyg kr. 6,90 st. Två blustyg eller ett kl.-tyg sändas fraktfritt. Återköpas, om ej till belåtenhet. Skrif genast. Så lågt pris återkommer aldrig.

NORDISKA VARUHUSET, Stockholm.

Privat bokbinderi.

Arbetet utföres väl och billigt. R. 4586. M.-Samuelsg. 41, Johansson.

N:r 95. Jag vill råda eder till att söka plats som elev hos någon läkare ett års tid, sedan kan ni söka in till Röda korsets lilla ring, hvilken kurs varar i två år. Efter kursens slut kan man betala för att öfvergå till stora ringen. Med intresse och duglighet i sjukvård under lärotiden kan snart nog plats erhållas som öfversköterska. Mor Emsi.

N:r 96. I flera jämtländska prästgårdar tas emot inackorderingar. På detta sätt får ni billigaste fjällsvistelse. Ni bör annonsera i en Österundstidning, men samtidigt sätta ut att ni icke är bröstsjuk. Fru Maj.

N:r 97. Fredrika Bremerförbundet utdelar årligen stipendier äfven för inhämtande af kurs i sjukvård, s. k. länsstipendier. Sökande skall förete intyg att hon är och under minst 2 år varit mantalsskrifven inom det län hvarifrån stipendiet sökes. I år är det för sent att erhålla sådant — de utdelades tidigt i våras. Möjligen kunde ni äfven å mera privat väg erhålla hjälp i form af ett räntefritt lån; försök genom annons i Idun. Quadam.

Af egen erfarenhet vet jag att lämpligaste sättet är att skaffa sig pengar genom att taga ett amorteringslån på 10 år i någon sparbank, som äfven lämnar blanketter och upplysningar. Sådana lån erhållas mot två vederhäftiga borgensmän. Mor Emsi.

N:r 98. Framför allt vill jag råda eder att öppna platsförmedlingsbyrå, ty det går i regel med stor förtjänst. Är det monopoli på en sådan rättighet så kan det upphävas, ty så hände i en af Sveriges större städer, där en person sökte dylik rättighet och blef nekad. Han öfverklagade beslutet och framhöll att det borde betraktas som vanlig handelsrättighet. Denna hans åsikt godkändes, och han blef beviljad rättighet, hvilken sökanden ännu innehar sedan 5 år tillbaka. Efter detta har många rättigheter beviljats i denna stad. Mor Emsi.

Fru Energisk har svar å Iduns redaktion.

N:r 99. En ryggåstuga skall naturligtvis rödfärgas och därtill hvita fönsterkarmar och takrösten samt gröna luckor. Rummet tycker jag skulle bli allra trefligast om stockvirket endast oljades, vilket skulle giva en sådan där varm, brunaktig ton. Och så kläda väggarna med ljusa bonader i gammaldags mönster. Köket blir nog bäst att måla i någon ljus blågrön färg och spisen hvit-rappa. I förstugan oljade väggar och verandan helt vit invändigt. Vi.

En ryggåstuga bör icke målas utvändigt, endast oljas i brun färg-ton, så att träet lyser igenom, men verkar gammalt. Undvik tapeter, och fernissa väggarna i stället. Vill ni ha litet färg, så måla dörrar och lister i en gammal röd eller mossgrön färg. Så har jag gjort, och det är vackert. Fru Maj.

Köp i bank 2 statsobligationer å 10,000 kr. st., 5 % ränta; säkraste

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

Liknar natursmöret såväl i smak och lukt, som i utseende och konsistens. Begär högsta märket: MUSTAD'S "BÄSTA-VÄXT"

placering. Dylika finnas nu från 100 kr. st. Bethi. — Tecknandet af en lifränta i solidt bolag är en förmånlig penningplacering. Lifräntans storlek är beroende på inträdesåldern. T. ex. i Svenska Lif, Stockholm, erhåller 45-årig kvinna cirka 5,8 % af det insatta kapitalet, 50-årig c:a 6,4 %, 55-årig c:a 7,2 %, 60-årig c:a 8,3 %, 65-årig c:a 9,8 %, 70-årig c:a 12,0 %, 75-årig c:a 15,4 % i årlig, genast börjande lifränta. — Ensamstående har bref att afhämta å Iduns redaktion.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

Okunnig husmor. Då omfrågade hushållsartikel ännu är tämligen ny i marknaden, ha vi icke kännedom om dess olika användbarhet för hushållet. Alla upplysningar härom torde däremot beredvilligt lämnas af den firma, som för artikeln i handeln. Se annonsen i föregående n:r af Idun!

Förnämsta vita stängtvål är **Äkta Balsamiska Barnängens Aseptintvål** OBS. Björnstämpeln!

OXYGENOL-SALVA

Med vätesuperoxid

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR KRISTAL-PATENT

Litet bo jag sätta vill och en sak, som jag därvid ej får glömma, är F. Paulis Ovicula-tvål, ty den är ett utmärkt medel för att hålla huden frisk och vacker.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE

»Vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.»

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM

Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Epokgörande Nyhet!

VACUUM TVÄTTAPPARATEN "PATENT"

En hr Lind skrifer: »Denna tvättapparat är ett under. Den är bättre än någon tvättmaskin jag förut sett. De senaste tyger kunna utan skada tvättas därmed.»

Försäljningspriset är **Kr. 4:75**

Agenter tjäna stora pengar!

Försäljning göres i hvarje hem, ty hvarje familj har tvättbehof och efter det den förvisats kunna de ej undvara den.

Den tvättar på 3-6 minuter en balja kläder utan att Ni behöfver taga med fingrarna i tvätten. De mest ömtåliga plagg ta ej skada. Arbetet utföres ledigt utan ansträngning. Apparaten suger och prässar het såplut, luft och ånga fram och åter genom kläderna. Ett barn kan sköta den. Kunderna stå förvänade vid föreläsningen. Tillskrif oss i dag!

AMERIKANSKA MASKINIMPORTEN, Härryda.

CLOETTAS GULD-CACAO

i vidstående förpackning säljes öfverallt

1 HEKTO 45 ÖRE

Florodol-Tvålen

är damernas favorit-tvål och en idealisk barnivål.

Säljes öfverallt å 60 öre

Parfymen **FLORA GEFLE**

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

BARNAVÅRDS-barnsköterska önskas för 2 gossar, 6-7 år, till fru Aagaard, Larvik, Norge.

ENKEL, GLADLYNT, stadgad flicka, kunnig i bokföring, enkel matlagning, villig biträda i landthandel, sköta ensam äldre herres hushåll i vacker trakt i Dalarna, sökes. Den som kan deponera 500 kr. har företräde. Tillträde genast. Betygsafskrifter, löneanspråk och foto sändes till »Framtidsplats», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

Anspråkslös snäll och duktig flicka erhåller plats nu genast för sommarmån i ett enkelt hem på landet. Den sökande bör vara barnkär och villig att hjälpa till med hvarjehanda görom. Ett vänligt bemötande kan påräknas. Svar med lönepr. o. helst foto till »Duktig flicka», Asklanda p. r.

Examinerad sjuksköterska sökes för Lockne kommun, Jämtlands län, till den 1 juli. Lön 600 kr, 50 öre pr dag vid sjukbiträde och 100 kr. i hyresbidrag. Ansökningshandlingar, präst- o. tjänsteintyg, insändas före den 15 juni till Sjukvårdskommittén. Locknebyn eller Lockne Station. Locknebyn den 19 maj 1915. SJUKVÅRDSKOMMITTÉN.

Lärarinna.

Ung musikalisk flicka, som genomgått 8 kl. läroverk, får 1 sept. plats i äldre familj på herrgård i Halland att läsa 1. kl. kurs och spela med en 10-årig begåvad flicka. Goda kunskaper, intresse och förmåga att undervisa erfordras. Svar till »X. Y», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

Ung, bildad Dam, helst engelska, som fullt behärskar svenska och engelska språken, erbjudes treflig sommarvistelse på landet med fritt vivre mot villkor att undervisa 1 ell. 2 herrar i engelska någon timme om dagen. Svar, vilket torde åtföljas af foto samt om möjligt ref. emotes märkt »English», adr. S. Gumaellii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

Sveriges äldsta - och största - Specialfirma

BARNKLÄDER

Särskilda afdelningar för **Backfisch-Konfektion & Barnskodon** 18 Regeringsgatan. Sändningar för ben. urval exp. till ärade kunder samt till i landsorten kända pers. Vid rek. för minst kr. 25.- fraktfritt till rek. närm. järnvägs- eller poststation. **Akt.-Bol. M. BENDIX,** 18 Regeringsgat. 5 Sturegat. 90 Drottninggat. STOCKHOLM.

PLATSSÖKANDE

LANDTBRUKAREDOTTER, som genomgått Elisabeth Ostmans Husmoderskurs, önskar plats som husmors verkliga hjälp, är även kunnig i kläd- och linnesömnad samt väfning. De bästa ref. finnas. Svar emotes med tacksamhet under adr. »Familjemedlem», Järna p. r.

UNG FLICKA, som genomgått 8-kl. elementarläroverk, önskar plats under sommaren som hjälp och sällskap i familj ell. hos äldre dam på landet. Ref. gifvas. Svar till »X. Y. Z. Fritt vivre», under adress S. Gumaellii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

ANSPRÅKSLÖS, BÄTTRE FLICKA, som genomgått sjukvårdskurs, önskar plats å sjukhem eller att vårda sjuklig person. Svar till »Våren 1915», Iduns exp. f. v. b.

EXAM. KV. SJUKGYMNAST önskar mot fritt vivre och fria resor plats i familj. Svar till »24 år», Iduns exp. **LÄRARINNA,** ntex. fr. k. högre lärarinnesem. önskar under sommaren meddela ferieundervisn. t. o. m. elem. för flick. 4 klass. Svar till »R. M.», Svenska Annonbyrå, Göteborg.

BILDAD ENGELSKA, talande flytande tyska, franska, svenska, önskar få plats i pensionat eller familj på några månader. Svar till »M.», Järnvägsgatan 1, Karlstad.

Ung, frisk,

hurtig, bättre flicka önskar, som husmoders verkliga hjälp, få komma i godt och bildadt hem. Svar till »Arbetsamhet o. ordning», Atvidaberg p. r. **UNG FLICKA** önskar plats mot fritt vivre, helst på herrgård eller större egendom, att under husmoders ledning vara behjälplig med förek. göromål. Tacksam för svar till »Juni 1915», Gällerstå p. r.

UNG, GLAD OCH HURTIG FLICKA, som genomgått 8 kl. elementarläroverk och skolkökskurs, önskar plats som familjemedlem i bättre familj på landet, helst där ungdom finnes, för att mot fritt vivre eller någon liten afgift deltaga i husl. göromål. Svar t. »1 juni 1915», Närkeberg p. r.

UNG, ANSPRÅKSLÖS FLICKA önskar plats på landet, där jungfru finnes, att mot fritt vivre deltaga i förefallande göromål. Svar till »96», Iduns exp. f. v. b.

UNG LÄRARINNA önskar under sommarferierna 20 juni-1 sept. plats i vänlig familj som hjälp mot fritt vivre. Sv. t. »Lärarinna 24», Iduns exp. **EN 18 ÅRS HURTIG FLICKA** från godt hem önskar plats, helst på landet, för att lära allt hvad i ett väl ordnat hem förekommer. Svar till »L. B.», Linköping p. r.

A STORRE LANDTEGENDOM, helst i mell. Sverige, önskar under sommarmån. 17-årig flicka, som i år genomgått elementarskolans 7:e kl., mot fritt vivre gå som hjälp i trädgård och på åker för att erh. förber. kunskaper för vidare utbildn. vid landtbr. skola. Svar till lärarinna Fr. Hildur Ekström, S. Förstadsg. 125, Malmö.

UNG LÄRARINNA, som önskar vistas i Lappland en sommar, vore tacksam att erhålla plats i familj därstädes (prästfam. e. d.) såsom lärarinna (betyg fr. 2-årig plats i prästgård) eller att hjälpa till med hvad som förekommer inom hemmet. Betyg och ref. efter svar snarast möjligt till »Brita», Köjaviken p. r.

STUDENTSKA, utexam. lärarinna, önskar kondition under sommaren mot fritt vivre och fria resor. Svar snarast möjligt till »Ung studentska», Drottningtorgets kiosk, Göteborg.

ENKEL, BÄTTRE FLICKA, kunnig i husliga göromål, handarbete, enklare sömnad samt något musikalisk, önskar plats som hjälp och sällskap. Svar tacksamt till »20 år», Kvarnsveden p. r. **BÄTTRE FLICKA** söker plats för mindre barn. Har genomgått Barnavård och har i flera år skött späda barn. Goda betyg. Svar till »Mycket barnkär», Iduns exp. f. v. b.

EN 23 ÅRS BARNKÄR och hushållskunnig flicka från godt hem önskar plats i dylikt, såsom husmors verkliga hjälp. Bästa rek. finnas. Svar till »Barnkär», Västerås p. r.

Tvenne flickor önska hvar sin lättare sysselsättning för några veckor under inst. sommar i hem, nära sjö och i vacker trakt. Svar till »Hemtrefnad o. bildning», Atvidaberg p. r.

Ordentlig flicka

önskar plats som hushållselev, helst på landet, där hon under duglig ledning får lära ett hems skötande. Fritt vivre önskas. Svar till »G. M.», Ostgöta Corresp. annonsk., Linköping.

Lärarinna

önskar under ferietiden plats som hjälp och biträde å husmoder i godt och bildadt hem, gärna där barn finnas. Svar till »20 juli», Atvidaberg p. r.

Som hemlärarinna

eller som hjälp och sällskap önsk. 24-årig undervisningsvan, även i handarbete och i hemmets göromål kunnig finländsk studentska af god familj plats fr. hösten ell. förr, helst i Sthlm ell. dess närhet. Svar t. »Familjemedlem», Abo p. r., Finland.

Omkring 30-årig fröken

nu hemkommen eft. 5-årig vistelse i Tyskland, söker pass. plats till hösten ell. förr, event. i tysk familj. Behärskar tyska språket. Utmärkta betyg. Önskar dessutom sommarplats å landet mot fritt vivre. Svar märkt »K. H., Box 30», Smål. Taberg.

Bildad flicka

musik., önskar under sommarmånaderna plats i bildad (möjlig vegetarisk) familj på landet för att deltaga i husliga göromål och trädgårdsskötsel emot fritt vivre. Svar märkt »E. 1 juni», Ostg. Corresp., Linköping.

INACKORDERINGAR.

YNGRE EPILEPTIKER eller nervsjuk kan erhålla god vård af sjuksköterska i tyst och stilla hem i mindre landsortsstad. Goda ref. från läkare kan företes. Svar till »Sjuksköterska», Iduns exp. f. v. b.

SOMMARVISTELSE önskas för 16-årig flicka i bättre familj på landet där ungdom finnes. Svar bedes till »Sommarvistelse», Allm. Tidn.-kont., Sthlm. **PA STORRE LANDTEGENDOM** eller prästgård önska tvenne 17 års flickor få utbildning i hushållsgöromål. Svar med prisuppgift till »Aflagd normal-skoleexamen», Iduns exp., Sthlm.

INACKORDERING med undervisning i vanl. skolämnen erh. 2:e flickor i god familj. Skog, bad, Bästa rek. och omvårdn. Svar t. »Box 18», Moholm. **GOD INACK.** kan erhållas i godt hem. Förstkl. hus med nut. bekvämligh. Fina ref.; mod. priser. Rikstel. 10462 eller skriftligt till »Godt hem», Iduns exp.

EN UNG GOSSE önskar under skolfrierna komma till landet som sällskap. Är villig undervisa 1:a el. 2:dra klassister i de vanl. skolämnena, äfvensom i simning. Sv. t. »5:te klassist», Centralförmedlingen, Jakobsg. 20, Sthlm.

KLINTEHAMNS

fullst. badanstalt (sandstrand) och Warfsholms Pensionat — hemtrefligt, billigt, godt bord — bjuda härlig rekreation. Privatrum anskaffas ock. Via Visby dagl. förbind. Sthlm. Brevväxla. Hr Wöhler, Klintehamn.

Pensionat GLÄNTAN

(i Leksand) erbjuder bästa tillfälle till hvila och rekreation. Sjöbad, skogsluft samt godt bord och goda bäddar. Nutida bekvämligheter. Pris 3,50-5 kr. Tillfälle att lära konstväfnad, speciellt dalväfnader. Riks 79.

Godsägarefamilj!

Yngre gift dam af tysk härkomst önsk. inack. i fint bildad familj, helst godsägarefamilj i naturskön trakt af Södermanland eller Uppland, ej för långt från Sthlm, i ändamål att lära känna svenskt språk och svenska förhållanden. Önskvärdt att vuxna döttrar finnas i familjen. Svar med närmare upplysningar till »Gotha», Allm. Tidningskont., Gust. Ad. torg., Sthlm.

Stickade Silkeskoffor

från Kr. 14:—.

Alla Färgställningar. Alla Storlekar.

Nu inkomna hos

J. F. HOLTZ

STOCKHOLM,

Brunkebergstorg 5 - Stora Nygatan 35 Sturegatan 8.

H. M. Drottningens Hofleverantör.

PLATS i vackert belägen prästgård mot half inackordering (30 kr. i mån) får snäll flicka, road af matlagning och husliga sysslor. Svar med foto och rek. till Fru E. Sandström, Länås, Örebro län.

Fiskebäckskil

Restaurant Utsikten rekommenderas. Vördsamt Anna Olsson.

Trishults Hvilo- och Rekreationshem

Landsbro, Rikstel 3. Smäländska högländet 850 ö. h. mottager sommarvärdar. Hel inackordering pr månad: enskildt rum Kr. 95-90. deladt « 80-—. Pr dygn « 3:50-8-—. **Anna Forsberg,** Sjuksköterska.

Sommarsol och Strandbad. Hällevik

i Blekinge. Naturskönt läge! Härlig sandstrand. Stenfri botten. Godt, billigt pensionat. Rum ombestyras. Prospekt på begäran.

EDITH WINGREN, Hällevik, Mjällby. Tel. Mjällby 3 B.

STOCKHOLMS EGENA FONDER 66 MILLIONER KR. HANDELSBANK

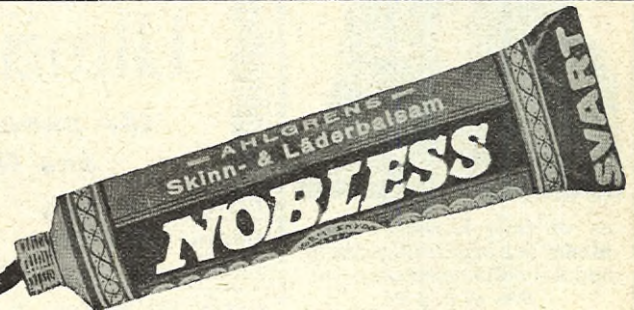

Trädgårdsmöbel modell "Rekord" MYRSTEDT & STERN S A.-B.

Kungl. Hofleverantör. STOCKHOLM.

Katalog på begäran.

Nobless

En glänsande entré

kan endast den göra, vars fotbeklädnad är av den beskaffenhet att ingen anmärkning kan riktas mot densamma. Skodonen och dess utseende utgöra i själva verket en långt viktigare del av människans yltre, än vad man i allmänhet varit böjd att vilja erkänna. En beundrande blick nedför en mötandes eleganta habit förbyter ögonblickligen i sin motsats, då den till slut upptäcker en deformerad, snedgången eller — illa putsad fotbeklädnad. I salongen, på promenaden, å scenen — överallt är det lika nödvändigt att noga ge akt på detta och rätta sig därefter. Ahlgrens Skinn- och Läderbalsam Nobless är en verkligt förstklassig höggångscrem, egnad att fullkomna del goda i intrycket av en i övrigt oklanderlig dräkt. Den består av de allra yppersta och för ändamålet lämpliga ingredienser. Den bör ej förväxlas med vanlig skocrem, som i regel innehåller för lädrets blankputsning och konservering mindre lämpliga ämnen.

Observera den praktiska förpackningen: i tuber å 35 öre. Finnes numera även i praktiska burkar å 50 öre. Färger: svart, brun, gul, beige, grå och vit.

Till platser, där ännu inga återförsäljare finnas, expedieras gärna direkt till konsumenten 6 tuber portofritt för Kr. 2:10. **F. Ahlgrens Tekniska Fabrik, Gefle.**

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enl. kongl. maj:ts medgiftvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odengat. 1. Stockholm

Gymnastikdirektörsexamen afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid **Sydsvenska Gymnastik-Institutet.** Ny kurs börjar den 14 sept. Prospekt gen. **kapt. J. Thulin, LUND.**

Med. Dr. E. Kleens (ett-årig) kurs i **Massage och Sjukgymnastik** (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 i m. Nr 37 **Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.** Prospekt begäres skäde under adress **Engelbrektsgratan 43 B. 11.**

Göteborgs Gymnastiska Institut, längsta och fullständigaste specialkurs i **Sjukgymnastik och Massage,** — Begär utförligt prospekt. — **Kurs i Massage och Sjukgymnastik** **STOCKHOLMS MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT** **Biblioteksgatan 28** Begär prospekt.

ROYAL WINDSOR Det berömda **hårstärkande vattnet.** Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: **Royal Windsor Perfectionne.** En allttjämt stög. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr 5.— + porto. **Nederlag: Franska Parfymmagasinet, Hofv., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

OATINE är ren hafreextrakt. För dålig mage ordineras hafregröt; för dålig hy **Oatine hafrecreme,** som renar porerna, aflägsnar fräcknar och finnar samt gifver huden ett ungdomligt friskt utseende. **Akta Oatine-Creme i hvit burk med grönt lock;** pris 1.50; 4-dubbel inneh.: 3.—. **Oatine-Snow** 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11. Birzerjarlsq. 18 o. Drottningg. 63. Sthlm

FRÄKENPOMADA gör hyn skär och hvit. 3 o. 2 kr. + porto. **HÅRFÄRG** 4.50 o. 2.50 + porto. Återställer hårets färg. **Parfymaffären Drottninggatan 58. Stockholm.**

TRICOPHEROUS är världens förnämsta **Hårmedel** och öfverträffas icke af något annat liknande preparat. **Pris pr fl. 2.50.** Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Droq- och Coiffyrfaffärer.

LAGLIGEN SKYDDAD Skin Food FOR WRINKLES FORGET THE RED SKINNE **Skinner Food** är världens förnämsta **Hårmedel** och öfverträffas icke af något annat liknande preparat. **Pris pr fl. 2.50.** Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Droq- och Coiffyrfaffärer.

Damer! Vårda Eder hud! Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy. Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

Örebro Kindergartenseminarium.

Kurser för utbildandet af **Kindergartenledarinnor** samt uppföstrarinnor i hem, barahem, barnkrubbor m. m. **Hösterterminen** begynner den 15 Septem. b. m. Prospekt och upplysn. genom föreståndarinnan, **Fröken Maria Kjellmark.**

Herrsätra Skolgård, Högre Flickskola,

börjar sitt tredje läsår nästkommande 15 Sept. å **Herrsätra lantegendom, Vagnhärad, Södermanland.** Undervisnings- och uppföstringsarbetet bedrivs i enl. med principerna för de tyska "Landerziehungsheime", modifierade efter svenska förhållanden. Från H. Lär. Sem. utex. lärarinnor. Exam. skolkökslär. Infödd språklär. Ett fåtal **välartade** barn ur goda familjer mottagas. **Anna Sundin,** Rikstel Mölnbo 12. Adr. **Herrsätra, Vagnhärad.**

Göteborgs Nya Husmodersskola S. Allégatan 2 A, Rt. 106 24. **Husmoderskurs** på 1 termin. — Längre och kortare kurser i matl., bakn., konserv., Linnesömn. m. m. — Obs! Äfven kurser för fruar. Prospekt på begäran. **Elvira Friberg, Hildegard Friberg.**

Båstads Helpension för flickor. Fullständigt 8-klassigt läroverk. Hösterterminen börjar den 6 sept. 1915. Prospekt med ref. på begäran. **Bertha Jönsson.**

Maltestorps Helpension för flickor börjar sitt 11:te läsår den 7 sept. 1915. **Elementarskola. Fortsättningskurser.** Franska och engelska talspråk. Infödda utländska lärarinnor. Prospekt på begäran. **Fröken E. Dyrsen, adr.: Maltestorp, Särö.**

Vid **Fredrika-Bremer-Förbundets Landthushållningsskola** för utbildande af lärarinnor, Rimforsa, börjar ny 2-årig lärarinne-kurs d. 1 okt. Ansökan, ställd till Landthushållningsskolans Styrelse, adr. Rimforsa, åtföljd af nödvändiga betyg och intyg insändes före d. 15 juni. Prospekt med upplysningar om inträdesfordringar, afgifter, frieleplatser m. m. erhålles på begäran.

Möblemang till 3 rum o. kök - värde 3,000 kr. **Motorbåt, 5 hkr. 7 knop - värde 1,500 kr.**

Högsta vinsterna bland 1,125, värda 32,435 kr. **Norrlands Konst-, Hemslöjds- och Handtverkslotteris 2:a dragning den 5 juni.**

Öfriga vinster: valfria, cirka 40 st. från 1,000—100 kr. såsom herrums-, matrus-, sängkammare-, salongs-, hallmöbler från 1,000—200 kr., fullständiga silfveruppsättningar från 1,000—500 kr., pälsverk 500—300 kr., kaffeservis med tékanna, silfver, 500 kr., armband och brosch, guld, 300 kr., velocipeder 200 kr., gardiner, mattor, dukar m. m. 200 kr., uppsättning kopparkärl 125 kr. etc. **Lott å kr. 2,50, omsättningslott å kr. 2,25** från Lotteriets Exp. Hernösand.

Beställningar å hemkonserveringar af alla slags **frukter, bär och grönsaker** emottagas och utföras under sommarens lopp. Obs! Måca konserver hafva belönats med **hederspris** vid alla utställningar där de täflat. Från apoteket Kronans i Malmö Analytiska Laboratorium förefinnes intyg öfver **konservernas hållbarhet, smaklighet och fullständiga frihet från giftiga, skadliga och onödiga tillsatser.** De som önska konserver af tidigare grönsaker, t. ex. sparris, torde snarast möjligt insända sina beställningar. Priskurant sändes gratis. **Fru Eina Pehrsson, Brunsbo, BEDINGE.** Riks tel. Bedinge 4.

Vårgårds Pensionat. För dem, som sätta värde på att tillbringa sin semester i fint, aktningvärdt hem, med god och välagad mat, goda sängar, härligt dricksvatten innehållande lika järnhalt, som vid Medevi bruun, friska, stärkande bad, rodd, fiske, för dem öppnar Fröken Callmén sitt vackra sommarhem, beläget vid en vik af hafvet i Stockholms vackra skärgård, från 15 maj till 1 oktober. 16 rum i förtjusande trädgård alldeles invid ångbåtsbrygga. Rikst. Skälvik 11. Postadress Skälviks brygga. Ångb. Prins Gustaf. Pris per månad 100 kr. ensamt, 90 kr. deladt rum. Kortare tid 5 kr. och 4.50 per dag. Beställ rum i tid.

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

- Arvika:** Arvika Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Helsingborg:** Helsingborgs Dagblad.
- Hernösand:** Hernösands-Posten.
- Hudiksvall:** Hudiksvallsposten.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Nya Wermlands-Tidningen.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöta Correspondenten.
- Lund:** Lunds Dagblad.
- Lysekil:** Lysekils-Posten.
- Malmö:** Skånska Aftenbladet.
- Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
- Norrtejlje:** Norrtejlje Tidning.
- Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn:** Helsingen.
- Södertelje:** Södertelje-Södertörns-posten.
- Uppsala:** Uppsala.
- Västervik:** Västerviks Veckoblad.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växiö:** Smålandsposten.
- Visby:** Gotlänningen.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.

Obs.! Jämtslöjds-Lotteriet Obs.!

för kulturella mål i Östersund.

Intet jämförligt lotteri med så stora vinstmöjligheter.

Dragning den 15 Juni!

Högsta vinsten: En elegant motorbåt, 7,20 x 1,80 m., kravellbyggt af furu på eksphant, med stänkbord af ek och beslag af metall, 8 hkr. elektro-motor. Nödig utrustning. Minst 8 knops fart. Värde 2,000 kr. Bland öfriga vinster: **Möbel, gedigen och vacker, i ljus, polerad björk, värde 1,000 kr., Schatull med matsilfver för 12 personer, Säng med utstyrsel, ett större Matskåp, m. fl. värdefulla vinster, bestående af gedigna, välgjorda hemslöjds- och handtverksalster, främst från Jämtland och Härjedalen.**

Obs. det erkännande som öfverallt kommit den Jämtländska hemslöjden till del och senast vid Baltiska utställningen.

LOTTER å 2:25 hos lotteriets kollektörer samt hos

Jämtslöjds-Lotteriet, Östersund.

Det treåriga gymnasiet vid Lunds fullständiga läroverk för flickor

börjar sitt åttonde läsår fredagen den 27 augusti kl. 9 f. m. Dimissionsrätt. Fullständig realskole-examen, goda betyg från flickskolans sjunde klass eller godkänd inträdes-examen berättigar till inträde i första ringen. Anvisning på inackorderings-ställen.

Inträdespröfningar måndagen den 7 juni eller fredagen den 27 aug. kl. 9 f. m. Närmare upplysningar meddelas af gymnasiets studierektor Läroverksadjunkten Fil. lic. **BIRGER SJOVALL,** Magnus Stenbocksgatan 10, Rt. 651.

Strängnäs Landtmannaskolas Väfkurser

(6—11 veckor) pågå under sommaren. Elever mottagas när som helst. Prospekt på beg. fr. Direktör Erik Hellström m. Strängnäs.

Ljungby Husmodersskola.

Sommarkurs för bildade unga flickor med undervisning i hushåll, linnesöm och handarbeten. Naturskönt beläget. Adr. A. Beckström, Ljungby (Småland). Beg. prosp. med bif. porto.

Turkiska badet,

i **Malmöradsbadet** är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

Du begagnar väl **Happachs Diamant-Tvål,**

husmoderns bästa vän? Om ej, så försök den i dag och öfvertyga dig om, att den gör tvätten bländande hvit och arbetet till ett nöje. Kom ihåg, att då du föredrager vår **Svenska tvättvål** före den Engelska, du därigenom gagnar **Sverige** och skaffar arbetsförtjänst åt **Svenskar.**

HAPPACHS SÄPFABRIKS A.-B. Malmö & Stockholm

VINOLIA
Tvålar, Parfym och Toalet-Artiklar

VINOLIA PARFYMER. Den mest välkomna present man kan gifva en dam, är ett af dessa eleganta etuier. Vi rekommendera särskildt: **Royal Rose, Violette Fleurie, Tulipe d'Or.**

Vinolia Generalagentur: Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. DJ.

Dr. **H. CEDERBERGS** medicinska **SASOL-TVÅL** för toaletten.

är afgjordt nutidens förnämsta **skönhets- och barn-tvål.** Antiseptisk! Med härlig parfym å 60 öre och utan parfym å 50 öre öfverallt, äfven å apoteken **AKTIEB. SASOL, GÄFLE.**

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalgat. 9.**
Filialer: { **Södermalmstorg 8.**
 { **Sturegatan 32.**

Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning } 2 1/2 %
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack

Idun utgifves denna vecka i A, B och C.